

2011

ATRAKCYJNOŚĆ
INWESTYCYJNA
WOJEWÓDZTW
I PODREGIONÓW
POLSKI

Konrad
Adenauer
Stiftung

INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ

**ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW
I PODREGIONÓW POLSKI 2011**

OPRACOWANIE POD REDAKCJĄ

MARCINA NOWICKIEGO

AUTORZY

ANNA HILDEBRANDT

MARCIN NOWICKI

PRZEMYSŁAW SUSMARSKI

MACIEJ TARKOWSKI

GDAŃSK 2011

REDAKCJA

MARCIN NOWICKI

ZESPÓŁ AUTORSKI

ANNA HILDEBRANDT
MARCIN NOWICKI
PRZEMYSŁAW SUSMARSKI
MACIEJ TARKOWSKI

ISBN 978-83-7615-079-6

© INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ
80-227 GDAŃSK, UL. DO STUDZIENKI 63
TEL. +48 58 524 49 00
FAX +48 58 524 49 08
IBNGR@IBNGR.PL
WWW.IBNGR.PL

FUNDACJA KONRADA ADENAUERA W POLSCE
02-561 WARSZAWA, UL. J. DĄBROWSKIEGO 56
TEL. +48 22 845 93 30
FAX. +48 22 848 54 37
KAS@KAS.PL
WWW.KAS.PL, WWW.KAS.DE

**OPRACOWANIE WYKONANE W INSTYTUCIE BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ
W RAMACH WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ KONRADA ADENAUERA**

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STRESZCZENIE	5
1. WSTĘP	9
2. CEL, ZAKRES I METODY BADAŃ	11
2.1. Cel raportu.....	11
2.2. Zakres badań	11
2.3. Dane źródłowe i metody badań.....	13
3. CZYNNIKI ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ W UJĘCIU REGIONALNYM.....	15
3.1. Dostępność transportowa	15
3.2. Zasoby pracy.....	15
3.3. Chłonność rynku.....	16
3.4. Infrastruktura gospodarcza	16
3.5. Infrastruktura społeczna	16
3.6. Poziom rozwoju gospodarczego	17
3.7. Stan środowiska	17
3.8. Poziom bezpieczeństwa powszechnego	17
3.9. Aktywność województw wobec inwestorów	18
4. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA PODREGIONÓW.....	19
4.1. Działalność przemysłowa.....	19
4.2. Działalność usługowa	26
4.3. Działalność zaawansowana technologicznie	33
5. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW	43
5.1. Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji	43
5.2. Zasoby i koszty pracy.....	43
5.3. Aktywność wobec inwestorów.....	45
5.4. Dostępność transportowa	48
5.5. Chłonność rynku.....	51
5.6. Infrastruktura gospodarcza	53
5.7. Infrastruktura społeczna.....	56
5.8. Bezpieczeństwo powszechne	58
5.9. Atrakcyjność inwestycyjna – ujęcie syntetyczne	60

Streszczenie

Raport jest siódmym z rzędu opracowaniem, którego celem jest określenie różnic w atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów. Atrakcyjności inwestycyjna jest rozumiana, jako zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Obszary oferujące optymalną kombinację czynników lokalizacji stwarzają zarazem najlepsze warunki dla funkcjonowania przedsiębiorstw, czym przyciągają inwestorów.

Analogicznie do poprzednich edycji, dokonano syntetycznej oceny atrakcyjności inwestycyjnej województw oraz oceny atrakcyjności podregionów w trzech kategoriach: działalności przemysłowej, usługowej i zaawansowanej technologicznie. W tym celu przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych, będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych korzyści (czynników) lokalizacji takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi.

Wyraźnym liderem atrakcyjności inwestycyjnej nadal pozostaje województwo śląskie. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna cechuje województwo mazowiec-

kie i dolnośląskie. Grupę regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności tworzą województwa: małopolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie i pomorskie. Wszystkie wymienione regiony zajmują wysokie lub przeciętne pozycje w większości aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Konfiguracja tych atutów jest jednak dość zróżnicowana.

Wśród podregionów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej znalazły się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski. Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopolski, drugi zaś wokół Wrocławia, Jeleniej Góry i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rykiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A-4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem położone są jedynie cztery podregiony: łódzki, poznański, bydgosko-toruński i szczeciński. To także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową.

Najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej wyróżniają się głównie podregiony o charakterze metropolitalnym. Ich ośrodkami są największe polskie miasta. Dysponują one przede wszystkim dużymi zasobami pracow-

ników o wysokich a zarazem różnie profilowanych kompetencjach oraz dużymi i chłonnymi rynkami zbytu. Poza tym największe miasta oferują bardzo dobrą dostępność komunikacyjną i dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą.

Grupę podregionów o najwyższym poziomie atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności zaawansowanej technologicznie zdominowały również podregiony o charakterze metropolitalnym. To tam koncentruje się

infrastruktura oraz kadra badawczo-rozwojowa. Zasoby rynku pracy obejmują specjalistów wykształconych zarówno w lokalnych ośrodkach akademickich, jak i zachęconych do migracji poprzez dobre warunki życia, w tym rozwinięte otoczenie kulturowe. Ośrodki te cechują się jednocześnie najlepiej rozwiniętą infrastrukturą teleinformatyczną oraz relatywnie wysoką dostępnością w zakresie transportu pasażerskiego.

Tabela 1. Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2011 r.

	Wagi	Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwest. województw	
		Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
		20		25		15		10		5		5		20			
1	Śląskie	0,46	1	1,38	1	1,32	2	1,19	2	2,30	1	-1,16	16	0,43	6	0,90	1
2	Mazowieckie	0,37	5	-0,32	14	1,96	1	0,71	3	0,38	4	-0,59	13	1,31	2	0,61	2
3	Dolnośląskie	0,43	2	0,03	5	0,45	4	1,43	1	0,82	3	-1,12	15	1,37	1	0,56	3
4	Małopolskie	0,23	8	0,62	2	0,29	5	0,15	6	1,74	2	-0,24	9	0,05	7	0,34	4
5	Wielkopolskie	0,41	3	0,13	3	-0,07	8	0,21	5	-0,39	10	0,38	6	0,85	4	0,29	5
6	Zachodniopomorskie	0,39	4	-0,11	9	-0,17	9	-0,33	9	-0,05	6	-0,53	12	1,04	3	0,17	6
7	Pomorskie	-0,08	11	-0,03	8	0,86	3	-0,35	11	0,08	5	-0,60	14	0,62	5	0,17	7
8	Łódzkie	0,22	9	0,10	4	-0,25	11	-0,12	7	-0,19	7	-0,36	11	-0,21	8	-0,05	8
9	Kujawsko-Pomorskie	0,01	10	0,00	6	0,02	6	-0,58	16	-0,21	8	-0,09	8	-0,37	9	-0,14	9
10	Lubuskie	0,37	6	-0,14	10	-0,05	7	-0,40	12	-0,32	9	-0,33	10	-0,53	10	-0,15	10
11	Opolskie	0,23	7	-0,28	12	-0,25	10	0,33	4	-0,73	15	0,23	7	-0,67	12	-0,19	11
12	Podkarpackie	-0,63	14	-0,03	7	-0,74	13	-0,32	8	-0,61	13	1,38	1	-0,74	14	-0,39	12
13	Świętokrzyskie	-0,22	12	-0,17	11	-0,83	15	-0,52	14	-0,51	11	1,01	2	-0,87	15	-0,41	13
14	Warmińsko-Mazurskie	-0,58	13	-0,30	13	-0,56	12	-0,57	15	-0,57	12	0,43	5	-0,54	11	-0,44	14
15	Lubelskie	-0,71	15	-0,38	15	-1,19	16	-0,33	10	-1,03	16	0,89	3	-0,73	13	-0,60	15
16	Podlaskie	-0,90	16	-0,51	16	-0,79	14	-0,50	13	-0,72	14	0,73	4	-1,01	16	-0,68	16

Źródło: opracowanie IBnGR

1. Wstęp

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) siódmy raz z rzędu dokonał analizy przestrzennego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej Polski dla inwestorów zagranicznych. Jej efektem jest kolejna odsłona raportu pt. „Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski”.

W obecnej edycji podtrzymano zasadę, w myśl której nadrzędnym celem raportu jest najwierniejsze oddanie przestrzennego zróżnicowania stanu atrakcyjności inwestycyjnej w danym przekroju czasowym. Jej utrzymanie wymaga czasem dokonania pewnych modyfikacji metod badawczych, dotyczących przede wszystkim doboru wskaźników i ich wag, w zależności od ewolucji preferencji inwestorów i zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w województwach. Jednocześnie, w celu zachowania porównywalności wyników kolejnych raportów, przyjęto założenie, że modyfikacje metod badawczych powinny być ograniczone do takiego stopnia, który umożliwi analizę zmian wartości syntetycznych wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej w poszczególnych latach.

Podobnie jak w raportach z lat 2005–2010 dokonano syntetycznej oceny atrakcyjności inwestycyjnej województw oraz oceny atrakcyjności podregionów w trzech kategoriach:

- działalności przemysłowej,
- działalności usługowej,
- działalności zaawansowanej technologicznie.

Dzięki przyjęciu opisanych powyżej założeń oraz wypracowanej metodyce badawczej możliwe jest śledzenie zmian w przestrzennym zróżnicowaniu atrakcyjności inwestycyjnej polskich województw dla

inwestorów zagranicznych. Ich odzwierciedleniem są zmiany lokat zajmowanych przez poszczególne obszary w prezentowanych rankingach atrakcyjności dla lat 2005-2010. Analizując wyniki należy mieć na uwadze fakt, że stanowią one pewien rodzaj „średniej” wyciągniętej z atrakcyjności ośrodka regionalnego i obszarów peryferyjnych województw. Jest to ważne, gdyż dość często atrakcyjność inwestycyjna regionu utożsamiana jest z atrakcyjnością miasta wojewódzkiego, co jest nieuprawnionym uproszczeniem.

Aby przybliżyć jednak, zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej wewnątrz województw dokonano jej analizy na poziomie podregionów. Uzyskany obraz, choć powstały z wykorzystania mniejszej liczby kryteriów, o wiele lepiej odzwierciedla strukturę funkcjonalno-przestrzenną kraju, a co za tym idzie bardziej precyzyjnie oddaje terytorialne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej kraju.

Doświadczenie wynikające z wcześniejszych edycji raportu wskazuje, że jego wyniki często interpretowane są w kategoriach sukcesu czy porażki polityki regionalnej lub lokalnej. Należy zauważyć, że polityka inwestycyjna, której podstawowym zadaniem jest podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej, jest fragmentem szerszej polityki rozwoju regionalnego lub lokalnego. Optyka inwestora, jaką przyjęto w raporcie, nie jest jedynym i najważniejszym aspektem strategii rozwoju regionów i miast. Kreowanie atrakcyjności inwestycyjnej nie jest więc celem samym w sobie (choć akurat do tego zagadnienia ogranicza się niniejszy raport) ale stanowi narzędzie urzeczywistnienia wizji rozwoju i w tym kontekście powinno być oceniane. Należy także zaznaczyć, że polityka inwestycyjna nie jest w stanie wprost kształtować wszyst-

kich czynników lokalizacji, których poziom często jest efektem długofalowych i złożonych procesów społeczno-gospodarczych. Z powyższych względów raport, w szczególności w odniesieniu do województw, nie może być wprost traktowany jako recenzja działań poszczególnych samorządów wojewódzkich, w zakresie realizacji strategii rozwoju. Nawet kategoria aktywności regionów wobec inwestorów, nie dotyczy jedynie samorządów wojewódzkich. Za dużą liczbą ofert inwestycyjnych oraz aktywnością infor-

macyjno-promocyjną stoją także samorządy lokalne, przedsiębiorstwa i osoby fizyczne, czy wyspecjalizowane instytucje (np. specjalne strefy ekonomiczne, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego).

Niniejszy raport jest efektem projektu badawczego realizowanego corocznie przez zespół Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową we współpracy z Fundacją Konrada Adenauera w Polsce.

2. Cel, zakres i metody badań

2.1. Cel raportu

Celem raportu jest:

- identyfikacja terytorialnych różnic w poziomie atrakcyjności inwestycyjnej oraz gradacja województw i podregionów pod tym względem,
- wskazanie mocnych i słabych stron poszczególnych jednostek w zakresie czynników atrakcyjności inwestycyjnej,
- analiza zmian atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów.

2.2. Zakres badań

Merytoryczny zakres raportu wyznacza pojęcie atrakcyjności inwestycyjnej. Jest ona rozumiana, jako zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Wynikają one ze specyficznych cech obszaru, w którym rozwijana jest działalność gospodarcza. Korzyści te określane są mianem czynników lokalizacji. O atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru decyduje zatem zestaw czynników lokalizacji. Obszary oferujące optymalną kombinację czynników lokalizacji są atrakcyjne inwestycyjnie, gdyż pozwalają na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia inwestycji i osiągnięcie wyższej stopy zwrotu kapitału poprzez redukcję nakładów inwestycyjnych, bieżących kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa. Umożliwiają także uzyskiwanie wyższych przychodów.

W raporcie przyjęto zatem optykę inwestora, co nie oznacza, że wnioski z niego wypływające nie są istotne dla aktorów regionalnego i lokalnego życia spo-

łeczno-gospodarczego. Znajomość mocnych i słabych stron własnego regionu, jak i potencjalnych konkurentów ułatwia efektywne kreowanie przewag w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że interesy potencjalnego inwestora nie są jedynymi, które powinny być brane pod uwagę w strategiach rozwoju. Stąd wnioski wypływające z raportu są ważne dla kształtowania polityki rozwoju regionalnego czy lokalnego ale nie są z nią tożsame.

Różnorodność i specyfika działalności gospodarczej kształtuje odmienne preferencje lokalizacyjne. Nie można, zatem mówić o absolutnej atrakcyjności inwestycyjnej obszarów. W zawiązku z tym jej ocena przeprowadzona została dwutorowo:

- w odniesieniu do podregionów w aspekcie czynników lokalizacji dla trzech najistotniejszych, z punktu widzenia inwestorów zagranicznych, rodzajów działalności gospodarczej – przemysłowej, usługowej i zaawansowanej technologicznie,
- w odniesieniu do województw w aspekcie uniwersalnych czynników lokalizacji.

Zakres merytoryczny opracowania uwarunkowany jest:

- koniecznością zastosowania szerokiego spektrum wskaźników opisujących możliwie dokładnie poszczególne czynniki lokalizacji,
- koniecznością doboru różnych wag poszczególnych czynników lokalizacji, podkreślając ich różne znaczenie dla lokalizacji odmiennych inwestycji.

Biorąc pod uwagę wymienione uwarunkowania, przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych – będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania

poszczególnych korzyści (czynników) lokalizacji takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecz-

nej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi.

Tabela 2. Czynniki i ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej podregionów i województw

Czynniki	Podregiony			Województwa
	Przemysł	Usługi	Zaawansowane technologie	
	Wagi (w proc.)			
Dostępność transportowa	20	10	20	20
Koszty pracy	15	15		25
Wielkość i jakość zasobów pracy	40	25	30	
Chłonność rynku zbytu		20	10	15
Poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej	15	10	10	10
Poziom rozwoju infrastruktury społecznej			10	5
Poziom rozwoju gospodarczego	2	5	5	
Stopień ochrony i stan środowiska przyrodniczego	5	7	7	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	3	8	8	5
Aktywność regionów wobec inwestorów				20
Łącznie	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie IBnGR

Przestrzenny zakres raportu obejmują Polskę w podziale na:

- 16 województw,
- 54 podregiony (formalnie jest ich 66, ale dla potrzeb raportu podregiony-duże miasta, takie jak: Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Trójmiasto, Warszawa, Wrocław połączone z jednostkami otaczającymi, funkcjonalnie powiązanymi z tymi miastami).

Zakres czasowy wyznacza dostępność możliwie najnowszych danych. Z uwagi na różną, w zależności od rodzaju danych, inercję, z jaką są publikowane, w raporcie wykorzystano dane z lat:

- 2009 – dla wielkości i struktury wartości dodanej oraz nakładów inwestycyjnych,
- 2010 – dla większości wskaźników pochodzących z systemu statystyki publicznej,
- 2011 – głównie w przypadku dostępności transportowej, aktywności wobec inwestorów, bezrobocia, wolnych terenów w specjalnych strefach ekonomicznych.

2.3. Dane źródłowe i metody badań

W raporcie wykorzystano dane ilościowe pochodzące głównie z systemu statystyki publicznej uzupełnione o dane i informacje pochodzące z innych źródeł. Przede wszystkim korzystano z:

- Banku Danych Regionalnych GUS,
- danych Państwowej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych,
- danych z podmiotów zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi,

- informacji z Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji (WPHil) Ambasad RP w krajach o największym udziale w inwestycjach zagranicznych w Polsce.

Zasadnicza metoda oceny atrakcyjności inwestycyjnej pozostała niezmieniona. Wykorzystano procedurę klasyfikacji pseudojednocechowej. Jej zastosowanie powoduje, że ocena atrakcyjności ma charakter względny. Punktem odniesienia jest wartość średnia dla zbioru województw lub podregionów.

W niniejszej edycji raportu dokonano jedynie minimalnych, technicznych modyfikacji zestawu wskaźników. Wypracowana w toku wcześniejszych badań metoda badawcza wykorzystuje dostępne obecnie źródła danych. W tym względzie nie pojawiły się nowe możliwości.

Mimo starań autorów, niniejsze opracowanie nie wyczerpuje wszystkich istotnych aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Wynika to z niedostępności niektórych danych ilościowych lub trudności w kwantyfikacji i fragmentarycznym charakterze danych jakościowych. Uzyskane wyniki interpretować można zatem jedynie uwzględniając specyfikę wykorzystanych w analizie danych.

3. Czynniki atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu regionalnym

3.1. Dostępność transportowa

Rola dostępności transportowej w kształtowaniu atrakcyjności wiąże się z:

- umożliwieniem i obniżeniem kosztów dostaw surowców i komponentów niezbędnych do produkcji,
- umożliwieniem i obniżeniem kosztów dostarczenia produktów finalnych do odbiorców,
- zapewnieniem warunków transportu pasażerskiego umożliwiającego bezpośrednio spotkania z dostawcami, współpracownikami, klientami, doradcami.

Ocena dostępności transportowej wymaga przyjęcia punktu odniesienia, względem którego jest ona określana. Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej przyjęto następujące odniesienia:

- położenie względem granicy zachodniej,
- położenie województw jak i podregionów względem Warszawy,
- położenie podregionów względem ośrodków regionalnych,
- położenie względem międzynarodowych portów lotniczych (podregiony) z uwzględnieniem ich rangi (województwa),
- położenie względem dużych portów morskich (Szczecin, Trójmiasto).

Przyjmując wymienione kryteria, wzięto pod uwagę strukturę kierunkową polskiego handlu zagranicznego, rolę stolicy kraju i miast wojewódzkich, jako ośrodków gospodarczych, rynków zbytu i węzłów

komunikacyjnych.

W zależności od rodzaju działalności gospodarczej poszczególne elementy dostępności komunikacyjnej mają inne znaczenie. Na przykład dla działalności przemysłowej zasadnicze znaczenie ma dostępność transportem drogowym, a także poziom rozwoju sektora transportu i logistyki, podczas gdy w przypadku działalności zaawansowanej technologicznie duże znaczenie ma obecność portu lotniczego.

3.2. Zasoby pracy

Zasoby pracy kształtują atrakcyjność inwestycyjną umożliwiając:

- zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników,
- zatrudnienie pracowników o pożądanych umiejętnościach zawodowych i doświadczeniu,
- zatrudnienie pracowników spełniających oczekiwania pracodawców w zakresie cech osobistych (sumiennosc, odpowiedzialność, uczciwość, inicjatywa),
- ponoszenie kosztów pracy gwarantujących rentowność inwestycji.

Oceniając zasoby pracy województw i podregionów pod uwagę wzięto następujące czynniki:

- liczba pracujących,
- liczba bezrobotnych,
- liczba wolnych miejsc pracy,
- napływ absolwentów szkół średnich i wyższych,
- wysokość wynagrodzeń.

Analiza wyżej wymienionych aspektów pozwoliła zarówno na ilościową, jak i jakościową ocenę zasobów pracy. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej potencjalni inwestorzy poszukują odmiennych cech zasobów pracy. W przypadku działalności produkcyjnej poszukiwani są przede wszystkim absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, podczas gdy działalność usługowa w większym stopniu opiera się na pracy osób z wykształceniem średnim lub wyższym.

3.3. Chłonność rynku

Chłonność rynku kształtuje atrakcyjność inwestycyjną wyznaczając możliwości sprzedaży przez potencjalnego inwestora dóbr i usług na rynku regionalnym. Im jest ona większa tym możliwe do osiągnięcia korzyści skali rosną, dzięki czemu poniesione nakłady inwestycyjne szybciej zostaną zwrócone. Wysoka chłonność rynku regionalnego pozwala również ograniczyć koszt finalny dobra poprzez redukcję kosztów transportu.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej określono następujące elementy chłonności rynku:

- wielkość rynku zbytu,
- zamożność gospodarstw domowych,
- wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw.

W zależności od rodzaju działalności gospodarczej chłonność rynku regionalnego ma odmienne znaczenie. Rola tego czynnika jest z reguły mniejsza w przypadku działalności przemysłowej, której produkty dystrybuowane są na wielu rynkach. Natomiast w przypadku usług, których sprzedaż odbywa się głównie na rynkach lokalnych i wymaga bezpośredniego kontaktu z klientem, chłonność regionalnego rynku zbytu ma duże znaczenie.

3.4. Infrastruktura gospodarcza

Wpływ infrastruktury gospodarczej na poziom atrakcyjności inwestycyjnej wiąże się z usprawnieniem procesu realizacji inwestycji, jak i jej dalszego funkcjonowania. W analizie atrakcyjności inwestycyjnej uwzględniono takie elementy infrastruktury jak:

- gęstość instytucji otoczenia biznesu,
- obecność ośrodków naukowo-badawczych,
- liczba imprez targowo-wystawienniczych,
- funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych.

Poszczególne elementy odgrywają różne role w lokalizacji analizowanych rodzajów działalności gospodarczej. W przypadku działalności produkcyjnej istotna jest obecność wolnych terenów inwestycyjnych w specjalnych strefach ekonomicznych. Z kolei działalność zaawansowana technologicznie lokalizowana jest z reguły w regionach, w których funkcjonują ośrodki naukowo-badawcze.

3.5. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna w pośredni sposób wpływa na poziom atrakcyjności inwestycyjnej poprzez:

- kształtowanie korzystnych warunków życia, przyciągających imigrantów, co umacnia wielkość i jakość zasobów pracy,
- tworzenie klimatu otwartości w wymianie poglądów, sprzyjającego kreatywności i innowacjom,
- ułatwienie organizacji szkoleń, konferencji, spotkań z klientami.

Analizując atrakcyjność inwestycyjną pod uwagę wzięto takie elementy infrastruktury społecznej jak:

- liczba i aktywność instytucji kultury ta-

kich jak: teatry, kina, domy kultury,

- nasycenie infrastrukturą hotelową i gastronomiczną.

Infrastruktura społeczna ma istotne znaczenie dla lokalizacji działalności usługowej, a w szczególności zaawansowanej technologicznie, gdyż ta w największym stopniu jest zależna od dostępności wysokiej jakości kapitału ludzkiego i klimatu społecznego sprzyjającego innowacjom.

3.6. Poziom rozwoju gospodarczego

Wpływ poziomu rozwoju i struktury gospodarki na atrakcyjność inwestycyjną wiąże się przede wszystkim z występowaniem środowiska gospodarczego na odpowiadającym inwestorowi poziomie rozwoju technicznego, umożliwiającym nawiązanie kooperacji w zakresie niezbędnych usług jak i dostaw, zapewniających optymalne funkcjonowanie inwestycji.

Analizując poziom rozwoju gospodarczego pod kątem atrakcyjności inwestycyjnej pod uwagę wzięto:

- wydajność pracy,
- udział działalności pozarolniczych w strukturze gospodarki,
- obecność spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

3.7. Stan środowiska

Stan środowiska ma dwojaki wpływ na kształtowanie atrakcyjności inwestycyjnej:

- istnienie obszarów o wysokich walorach środowiska przyrodniczego, objętych prawną ochroną znacznie ogranicza możliwości lokalizacji inwestycji,
- znaczny poziom zanieczyszczenia środowiska

tworzy wymierne finansowo straty w działalności przedsiębiorstw związane z: kosztami wprowadzenia systemów utylizacji zanieczyszczeń, podwyższoną absencją chorobową, a w skrajnych przypadkach z przyspieszonym zużyciem majątku trwałego (np. korozja),

- wysoki poziom zanieczyszczenia obniża również poziom życia, co negatywnie wpływa na wielkość i jakość zasobów pracy.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej pod uwagę wzięto takie aspekty stanu środowiska jak:

- wielkość obszarów prawnie chronionych,
- poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- wielkość emisji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych.

Stan środowiska przyrodniczego odmiennie wpływa na lokalizację poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej. W przypadku przemysłu występowanie obszarów chronionych istotnie zawęża możliwości lokalizacji inwestycji. Z kolei dobry stan środowiska przyrodniczego sprzyja z reguły lokalizacji inwestycji usługowych czy zaawansowanych technologicznie.

3.8. Poziom bezpieczeństwa powszechnego

Wpływ poziomu bezpieczeństwa powszechnego na atrakcyjność inwestycyjną jedynie w niewielkim stopniu przekłada się na wyniki finansowe planowanej inwestycji. Niski poziom bezpieczeństwa powszechnego wiąże się ze zwiększonymi wydatkami na ochronę majątku i pracowników. Rola tego czynnika w kreowaniu atrakcyjności inwestycyjnej w większym stopniu wiąże się z poczuciem bezpieczeństwa osobistego i odpowiedzialnością za najbliższych współpracowników lub ważnych kontrahentów inwestora. Poza tym

niski poziom bezpieczeństwa powszechnego:

- może powodować zmniejszenie wielkości i obniżenie jakości zasobów pracy w wyniku migracji spowodowanej pogorszeniem się warunków życia w zakresie poczucia bezpieczeństwa,
- świadczy o występowaniu deficytów kapitału społecznego; niski poziom kapitału społecznego utrudniać zaś może sam proces realizacji inwestycji i jej dalsze funkcjonowanie,
- jest sygnałem występowania patologii społecznych lub słabości systemu władzy.

Dla potrzeb oceny atrakcyjności inwestycyjnej przeanalizowano takie aspekty bezpieczeństwa powszechnego jak:

- poziom i strukturę przestępczości,
- poziom wykrywalności przestępstw.

Poziom bezpieczeństwa powszechnego ma nieco większe znaczenie w lokalizacji inwestycji usługowych i zaawansowanych technologicznie, bardziej zależnych od jakości zasobów pracy.

3.9. Aktywność województw wobec inwestorów

Aktywność województw wobec inwestorów rozumiana jest, jako zdolność do kreowania wizerunku regionu, jego popularyzacji, a także stworzenia przez władze samorządowe dobrego klimatu dla inwestycji. Czynniki te są najmniej wymierny, przez co

jego analiza jest utrudniona i obejmuje jedynie fragment szerokiego spektrum działań marketingowych prowadzonych przez regiony. Samorządy lokalne i regionalne stosują w tym względnie bardzo różne strategie i narzędzia – trudno zatem znaleźć aspekty umożliwiające porównanie. Mając na względzie te zastrzeżenia pod uwagę wzięto takie aspekty aktywności województw jak:

- liczba ofert inwestycyjnych w bazie PALiZ,
- działalność informacyjno-promocyjną wobec inwestorów z kraju pochodzenia kapitału, realizowaną przy pomocy stosownego wsparcia, jakiego udzielają województwom polskie placówki za granicą – Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP (WPHiI).

Mimo pewnych mankamentów przyjętych zmiennych (poszczególne województwa z różną intensywnością wykorzystują analizowane sposoby promocji) mają one olbrzymią zaletę w postaci względnie spójnego systemu gromadzenia tych informacji a co za tym idzie ich porównywalności. Przykład oceny aktywności województw wobec inwestorów, dobrze ilustruje podstawową regułę, którą trzeba mieć na względzie analizując przedstawione wyniki – odzwierciedlają one atrakcyjność mierzoną przy zastosowaniu konkretnego zestawu wskaźników i tylko w kontekście tego zestawu zmiennych wyniki te można interpretować.

4. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów

4.1. Działalność przemysłowa

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Atrakcyjność inwestycyjną podregionów kształtuje siedem grup wskaźników cząstkowych. Cztery z nich bezpośrednio wpływają na koszty produkcji, a więc na podstawowy parametr decydujący o lokalizacji przedsiębiorstwa. Do tej grupy zaliczono:

- wielkość zasobów pracy,
- dostępność transportową,
- wysokość kosztów pracy,
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

Wpływ trzech pozostałych grup ma charakter pośredni i związany jest np. z możliwościami kooperacji czy niemożnością wykorzystania optymalnej lokalizacji z uwagi na jej położenie na obszarach chronionych. W sąsiedztwie tego typu obszarów rośnie również ryzyko uwikłania się w konflikt na tle gospodarowania zasobami środowiska, który zaszkodzić może wizerunkowi inwestora. Finansowe rezultaty takich zdarzeń są jednak trudne do uwzględnienia w kategoriach kosztów produkcji. Do pośrednich czynników atrakcyjności zaliczono:

- stopień ochrony środowiska przyrodniczego,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego,
- poziom rozwoju gospodarki.

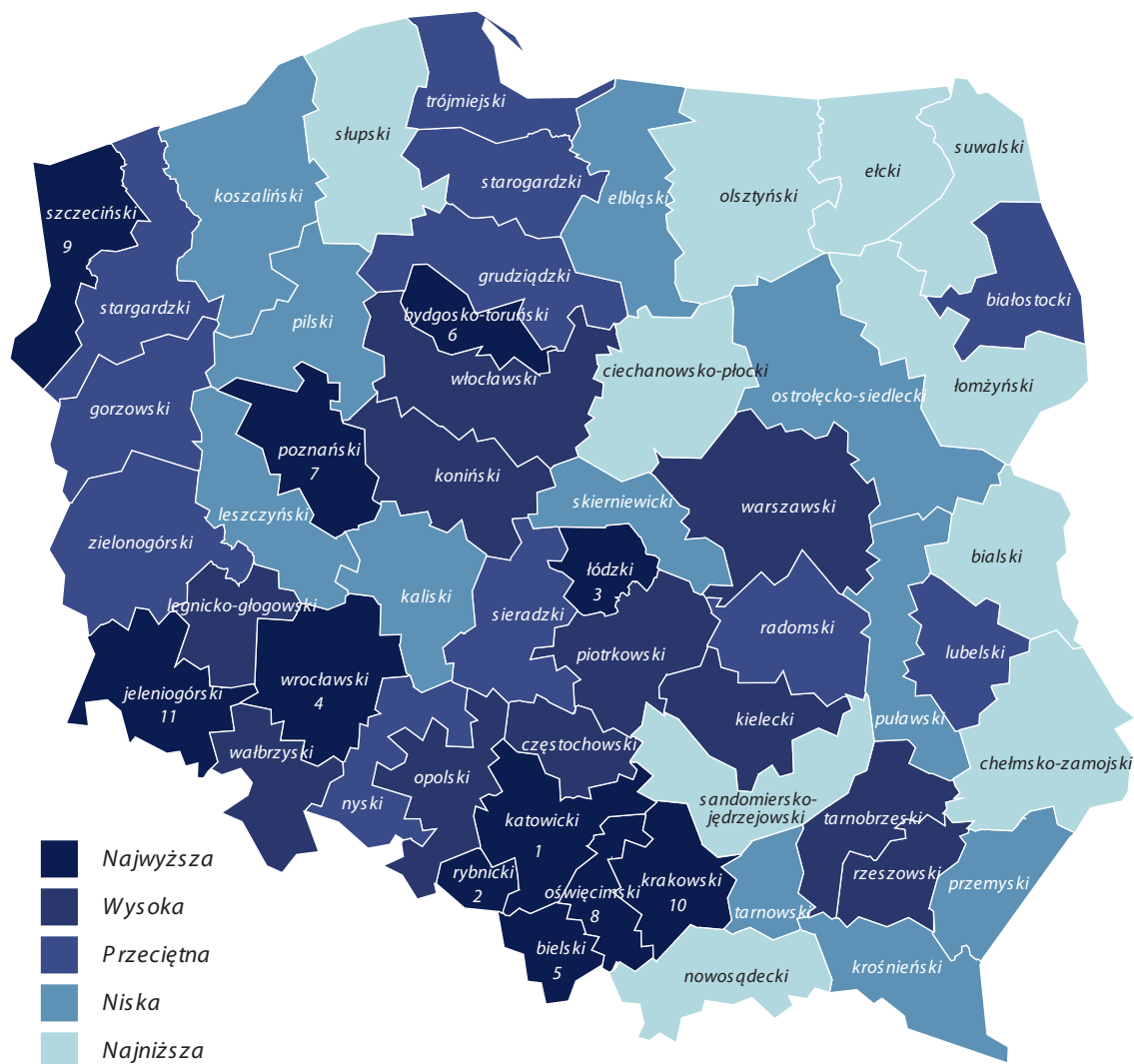
Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Wykorzystując wyżej wymienione kryteria przyporządkowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu równolicznych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11 - elementowe z wyjątkiem ostatniej 10 - elementowej).

Wśród podregionów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej znalazły się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski. Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopolski, drugi zaś wokół Wrocławia Jeleniej Góry i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rykiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A-4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem położone są jedynie cztery podregiony: łódzki, poznański, bydgosko-toruński i szczeciński. To także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową.

Ranking zamyka dziesięć podregionów bardzo słabo uprzemysłowionych. Cechują się one stosunkowo niską dostępnością transportową i małymi zasobami wykwalifikowanych pracowników. Szansą niektórych z tych obszarów są niskie koszty pracy oraz korzyści oferowane przez specjalne strefy ekonomiczne.

Mapa 1. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2011 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

W stosunku do 2010 r. pierwsza piątka rankingu atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej nie uległa zmianom. Z 7. na 6. miejsce awansował podregion bydgosko-toruński, natomiast jego miejsce zajął podregion poznański. Z miejsca 10. na 9. awansował podregion szczeciński, a jego miejsce zajął podregion krakowski. Z pozycji 12. na 11. awansował podregion jeleniogórski. To przesunięcie zawdzięcza bardzo dobrej infrastrukturze gospodarczej. Z tegorocznego rankingu wypadł podregion wałbrzyski, który przesunął się na lokatę 13. z zesłorocznej 11.

Tabela 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w latach 2010–2011

Podregion	Miejsce w rankingu 2011	Miejsce w rankingu 2010
katowicki	1	1
rybnicki	2	2
łódzki	3	3
wrocławski	4	4
bielski	5	5
bydgosko-toruński	6	7
poznański	7	6
oświęcimski	8	8
szczeciński	9	10
krakowski	10	9
jeleniogórski	11	12

Źródło: opracowanie IBnGR

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo wskazanych cech wspólnych każdy z podregionów cechuje się nieco inną konfiguracją czynników atrakcyjności. Poniżej scharakteryzowano najważniejsze (decydujące o pozycji) mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów z punktu widzenia działalności przemysłowej.

Działalność przemysłowa		
1. Podregion katowicki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów oraz duże zasoby bezrobotnych
	Infrastruktura gospodarcza	Duże możliwości inwestowania na terenach objętych SSE. Duża aktywność inwestorów w SSE
	Dostępność transportowa	Duży węzeł transportowy, wysoka gęstość infrastruktury drogowej, ponadprzeciętna dostępność do granicy zachodniej, dobrze rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego oraz korzystna struktura gospodarki
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Niski udział obszarów chronionych
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
2. Podregion rybnicki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Bardzo duże zasoby wykwalifikowanych pracowników, absolwentów oraz ponadprzeciętna liczba bezrobotnych
	Infrastruktura gospodarcza	Duże możliwości inwestowania na terenach objętych SSE. Duża aktywność inwestorów w SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Ponadprzeciętna wydajność pracy w przemyśle. Korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
3. Podregion łódzki	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Ponadprzeciętne zasoby wykwalifikowanych pracowników, absolwentów oraz bardzo duże zasoby bezrobotnych
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego oraz korzystna struktura gospodarki

Działalność przemysłowa		
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność komunikacyjna, duży węzeł transportowy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości oraz bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
4. Podregion wrocławski	Mocne strony	
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo duża powierzchnia wolnych terenów w SSE. Duża aktywność inwestorów w SSE.
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, bliskość granicy zachodniej, duży węzeł transportowy
	Poziom rozwoju gospodarki	Duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, korzystna struktura gospodarki
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Niski odsetek powierzchni chronionych
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości i bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
5. Podregion bielski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników i absolwentów szkół zawodowych i średnich. Liczne grono osób bezrobotnych
	Infrastruktura gospodarcza	Duża aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętne koszty pracy
6. Podregion bydgosko-toruński	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanej pracowników oraz bezrobotnych, ponadprzeciętne zasoby absolwentów szkół średnich oraz zawodowych
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna
	Słabe strony	
	Infrastruktura gospodarcza	Niższa niż przeciętna powierzchnia wolnych obszarów inwestycyjnych w SSE oraz względnie niska aktywność inwestorów w SSE

Działalność przemysłowa		
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Relatywnie wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
7. Podregion poznański	Mocne strony	
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki, wysoka wydajność pracy w przemyśle, duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego,
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, szczególnie do granicy zachodniej, duży węzeł transportowy
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników. Ponadprzeciętne zasoby absolwentów szkół zawodowych i maturalnych
	Infrastruktura gospodarcza	Duże możliwości inwestowania na terenach objętych SSE.
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski wskaźnik wykrywalności przestępstw
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
8. Podregion oświęcimski	Mocne strony	
	Zasoby pracy	Duże zasoby wykwalifikowanych pracowników, duża liczba absolwentów szkół średnich i zawodowych. Liczne zasoby bezrobotnych
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Relatywnie niski udział obszarów chronionych
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Stosunkowo wysoki poziom wykrywalności przestępstw, relatywnie niski poziom przestępczości
	Słabe strony	
	Infrastruktura gospodarcza	Relatywnie niewielka powierzchnia wolnych terenów w SSE
9. Podregion szczeciński	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna do granicy zachodniej, ważny węzeł komunikacyjny
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Bardzo niski odsetek terenów chronionych
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki, bardzo duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego

Działalność przemysłowa		
	Infrastruktura gospodarcza	Duże możliwości inwestowania na terenach objętych SSE.
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski wskaźnik wykrywalności przestępstw
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
10. Podregion krakowski	Mocne strony	
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego, wysoka wydajność pracy w przemyśle, bardzo korzystna struktura gospodarki
	Zasoby pracy	Bardzo duże zasoby wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł transportowy o znaczeniu ponadregionalnym, silnie rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości. Bardzo niska wykrywalność przestępstw
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
11. Podregion jeleniogórski	Mocne strony	
	Infrastruktura gospodarcza	Duże możliwości inwestowania na terenach objętych SSE.
	Stopień ochrony środowiska przyrodniczego	Bardzo niski odsetek terenów chronionych
	Koszty pracy	Niskie koszty pracy
	Słabe strony	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości	

4.2. Działalność usługowa

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej określa osiem grup wskaźników cząstkowych. Do grup czynników lokalizacji mających duży i wymierny wpływ na koszty działalności usługowej zaliczono:

- wielkość i jakość zasobów pracy,
- chłonność rynku instytucjonalnego,
- koszty pracy,
- dostępność transportową,
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej.

Pozostałe czynniki mają wpływ pośredni:

- poziom rozwoju gospodarki,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego,
- stopień ochrony środowiska przyrodniczego.

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Tabela 4. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w latach 2010–2011

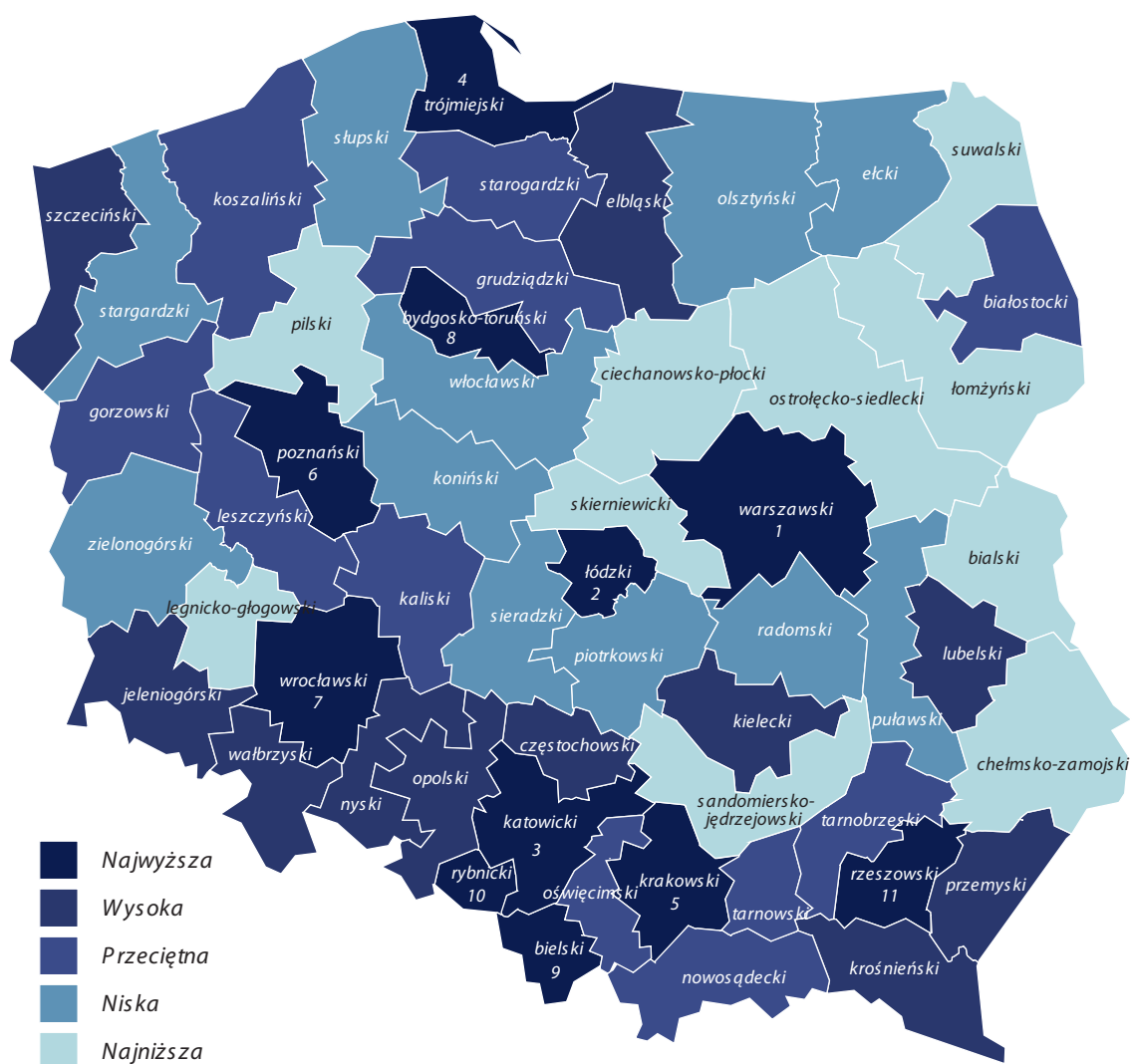
Podregion	Miejsce w rankingu 2011	Miejsce w rankingu 2010
warszawski	1	1
łódzki	2	2
katowicki	3	3
trójmiejski	4	8
krakowski	5	4
poznański	6	5
wrocławski	7	6
bydgosko-toruński	8	7
bielski	9	9
rybnicki	10	11
rzeszowski	11	12

Źródło: opracowanie IBnGR

Wykorzystując wyżej wymienione kryteria przyporzędowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu równolicznych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11- elementowe z wyjątkiem ostatniej 10- elementowej).

Najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej cechują się głównie podregiony o charakterze metropolitalnym. Ich ośrodkami są największe polskie miasta. Dysponują one przede wszystkim dużymi zasobami pracowników o wysokich a zarazem różnie profilowanych kompetencjach oraz dużymi i chłonnymi rynkami zbytu. Poza tym największe miasta oferują bardzo dobrą dostępność komunikacyjną i dobrze rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą.

Mapa 2. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2011 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

Najniższą atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności usługowej cechują się podregiony pozbawione dużych ośrodków miejskich, o znacznym udziale rolnictwa w strukturze gospodarki, niskim popycie wewnętrznym i ograniczonej dostępności transportowej. Cechy te tworzą barierę popytową hamującą rozwój usług rynkowych, w szczególności wyższego rzędu (finanse, ubezpieczenia, doradztwo dla firm, obsługa nieruchomości). Część z tych podregionów wyróżnia się jednocześnie wysoką specjalizacją w zakresie produkcji przemysłowej.

W stosunku do 2010 r. nie nastąpiły istotne przetasowania w czołówce rankingu atrakcyjności dla działalności usługowej. Na pierwszych trzech pozycjach klasyfikacji nie zmieniło się nic. O jedną lokatę awansowały podregiony rybnicki oraz rzeszowski, również jedną pozycję utracili krakowski, poznański, wrocławski oraz bydgosko-toruński. Wyjątkiem jest znaczący awans podregionu trójmiejskiego, będący następstwem wyższej chłonności rynku instytucjonalnego oraz poprawie poziomu bezpieczeństwa powszechnego.

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo wskazanych cech wspólnych każdy z podregionów wyróżnia się nieco innym profilem atrakcyjności. Poniżej scharakteryzowano mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów dla działalności usługowej.

Działalność usługowa		
1. Podregion warszawski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół wyższych, bardzo wysoki poziom przedsiębiorczości oraz aktywności społecznej
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność transportowa. Najważniejszy port lotniczy o randze międzynarodowej oraz główny węzeł transportowy kraju
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki, bardzo wysoka wydajność pracy oraz bardzo duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Najwyższe w Polsce koszty pracy - bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niska wykrywalność przestępstw. Ponadprzeciętna przestępczość.

Działalność usługowa		
2. Podregion łódzki	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół wyższych, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność transportowa: węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, węzeł autostrad A-1 i A-2, korzystne położenie względem Warszawy – głównego węzła transportowego w Polsce
	Chłonność rynku	Bardzo wysoki popyt ze strony przedsiębiorstw
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
3. Podregion katowicki	Mocne strony	
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz firm
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół średnich i studentów
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna: ważny węzeł transportowy o znaczeniu ponadregionalnym oraz ważny port lotniczy
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki. Bardzo duża liczba firm z udziałem kapitału zagranicznego
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoka przestępczość oraz bardzo niska wykrywalność przestępstw
Jakość środowiska przyrodniczego	Bardzo wysoki poziom zanieczyszczeń, niski odsetek terenów chronionych	

Działalność usługowa

4. Podregion trójmiejski	Mocne strony	
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza firm
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów, ponadprzeciętny poziom przedsiębiorczości oraz bardzo wysoki poziom aktywności społecznej
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki. Wysoka wydajność pracy, bardzo duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność komunikacyjna, ważne porty morskie i lotnicze
	Jakość środowiska przyrodniczego	Bardzo wysoki odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków, ponadprzeciętny udział terenów chronionych
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysokie koszty pracy - wysoki poziom wynagrodzeń
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości	
5. Podregion krakowski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów, ponadprzeciętny poziom przedsiębiorczości oraz bardzo wysoki poziom aktywności społecznej
	Chłonność rynku	Duża siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, bardzo ważny węzeł komunikacyjny o randze ponadregionalnej
	Infrastruktura gospodarcza	Dobrze rozwinięta infrastruktura otoczenia biznesu
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysokie koszty pracy
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Ponadprzeciętny poziom przestępczości. Bardzo niska wykrywalność przestępstw

Działalność usługowa

6. Podregion poznański	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz absolwentów szkół wyższych, wysoki poziom przedsiębiorczości oraz wysoki poziom aktywności społecznej
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, bliskość granicy zachodniej, bardzo ważny węzeł komunikacyjny o randze ponadregionalnej
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu, duża powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo duża liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego, wysoka wydajność pracy w usługach
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niska wykrywalność przestępstw
7. Podregion wrocławski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej
	Chłonność rynku	Duża siła nabywcza mieszkańców i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Najwyższy w Polsce poziom rozwoju sektora otoczenia biznesu, duża powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w SSE
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, bliskość granicy zachodniej, ważny węzeł transportowy o randze międzynarodowej
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Wysoki poziom wynagrodzeń
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, bardzo niska wykrywalność przestępstw

Działalność usługowa		
8. Podregion bydgosko- toruński	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, bardzo duża liczba absolwentów i studentów
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza mieszkańców i przedsiębiorstw
	Dostępność transportowa	Bardzo dobra dostępność komunikacyjna, port lotniczy oferujący połączenia międzynarodowe
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Relatywnie wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
9. Podregion bielski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Ponadprzeciętna liczba pracujących w usługach, wysoka podaż absolwentów szkół średnich, wysoki poziom przedsiębiorczości
	Chłonność rynku	Stosunkowo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń
10. Podregion rybnicki	Mocne strony	
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Relatywnie wysoka podaż pracy, ponadprzeciętna liczba absolwentów szkół maturalnych
	Poziom rozwoju gospodarki	Relatywnie wysoka wydajność pracy
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność komunikacyjna
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń

Działalność usługowa		
	Jakość środowiska przyrodniczego	Bardzo wysoki poziom zanieczyszczeń
11. Podregion rzeszowski	Mocne strony	
	Wielkość i jakość zasobów pracy	Wysoka podaż pracy, ponadprzeciętna liczba studentów i absolwentów
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł transportowy rangi krajowej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Chłonność rynku	Ponadprzeciętna siła nabywcza firm i gospodarstw
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Relatywnie niski poziom przestępczości
	Słabe strony	
	Koszty pracy	Ponadprzeciętny poziom wynagrodzeń

4.3. Działalność zaawansowana technologicznie

Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Poziom atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności zaawansowanej technologicznie warunkuje osiem grup czynników. Cztery z nich bezpośrednio wpływają na koszty działalności w danej lokalizacji. Zalicza się do nich:

- dostępność transportową,
- chłonność rynku,
- jakość zasobów pracy,
- infrastrukturę gospodarczą.

Pośredni wpływ na warunki działalności mają także następujące grupy czynników:

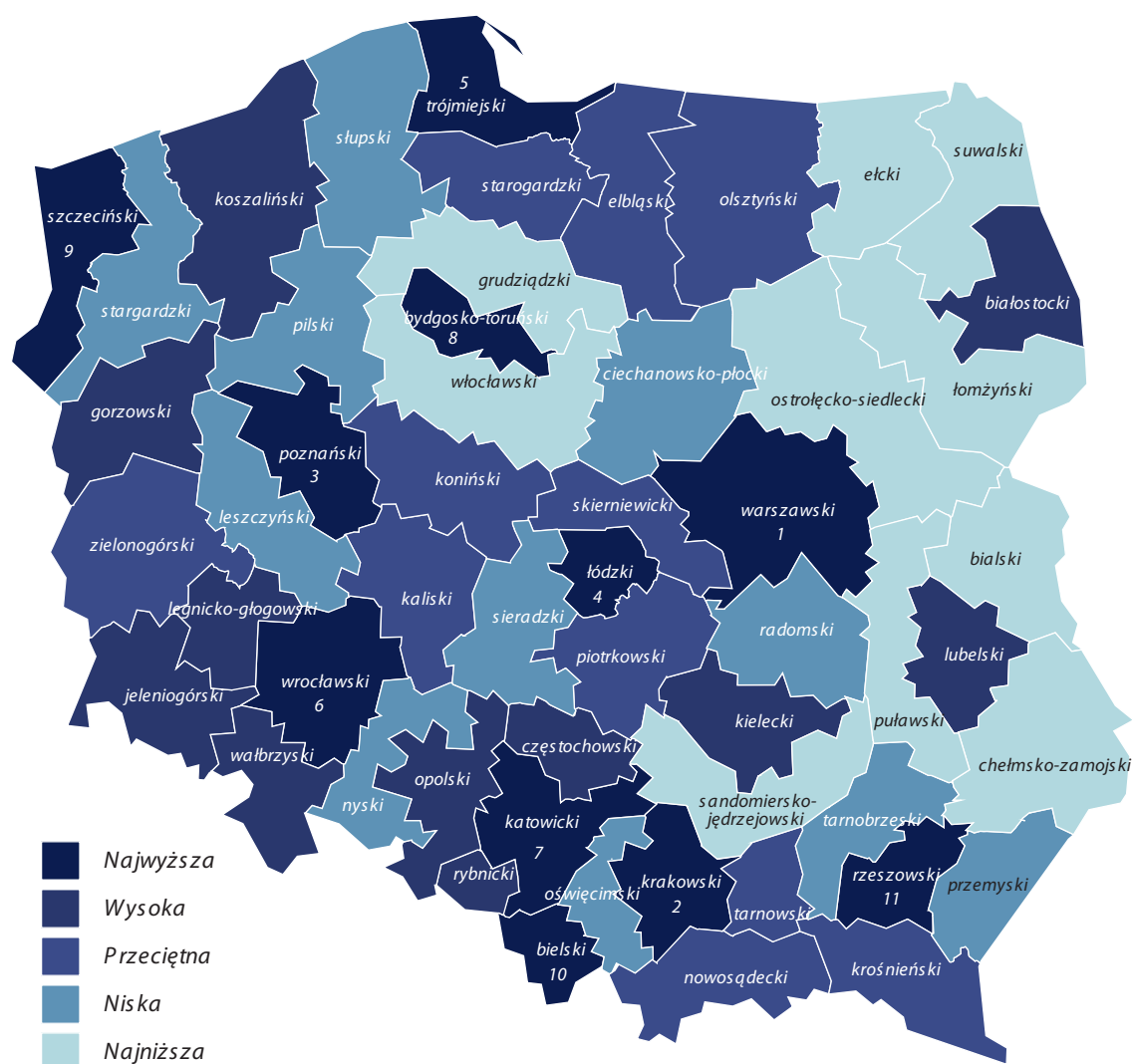
- poziom rozwoju gospodarczego,
- jakość środowiska przyrodniczego,

- infrastruktura społeczna,
- stan bezpieczeństwa powszechnego.

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej

Biorąc pod uwagę wymienione kryteria przyporządkowano poszczególne podregiony do jednej z pięciu równolicznych klas atrakcyjności inwestycyjnej (klasy 11- elementowe z wyjątkiem ostatniej 10- elementowej).

Mapa 3. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2011 r.

Źródło: opracowanie IBnGR

Grupę podregionów cechującą się najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej zdominowały podregiony o charakterze metropolitalnym. To tam koncentruje się infrastruktura oraz kadra badawczo-rozwojowa. Zasoby rynku pracy obejmują specjalistów wykształconych zarówno w lokalnych ośrodkach akademickich, jak i zachęconych do migracji poprzez dobre warunki życia, w tym rozwinięte otoczenie kulturowe.

Tabela 5. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w latach 2010–2011

Podregion	Miejsce w rankingu 2011	Miejsce w rankingu 2010
warszawski	1	1
krakowski	2	2
poznański	3	3
łódzki	4	4
trójmiejski	5	6
wrocławski	6	5
katowicki	7	7
bydgosko-toruński	8	8
szczeciński	9	9
bielski	10	11
rzeszowski	11	13

Źródło: opracowanie IBnGR

Najniższa atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie jest typowa dla podregionów zorganizowanych wokół mniejszych ośrodków. W polskich realiach zdecydowana większość miast średnich i część dużych (ale nie największych), nie jest w stanie stworzyć warunków przyciągających inwestorów z omawianej branży. Wynika to nie tylko z deficytów czynników produkcji, ale także z niekorzystnych uwarunkowań w zakresie infrastruktury społecznej i gospodarczej. W szczególności dotyczy to miast położonych w obszarach słabo zurbanizowanych. Wyjątkami mogą być ośrodki, w których zlokalizowana jest wysoko wyspecjalizowana produkcja o dużej skali oraz oferowane są dodatkowe korzyści np. w postaci ulg z tytułu inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych.

W stosunku do 2010 r. nie nastąpiły istotne przetasowania w czołówce rankingu atrakcyjności dla działalności zaawansowanej technologicznie. O jedno miejsce w górę przesunął się podregion trójmiejski i podregion bielski. Podregion trójmiejski zawdzięcza to przede wszystkim wyższej chłonności rynku instytucjonalnego

oraz najlepszej w Polsce infrastrukturze społecznej, która odpowiada za właściwy klimat dla rozwoju klasy kreatywnej. W przypadku bielskiego wzrosła chłonność rynku instytucjonalnego. Do grona podregionów o najwyższej atrakcyjności awansował podregion rzeszowski. Zawdzięcza to poprawie poziomu rozwoju gospodarki oraz większej chłonności rynku instytucjonalnego.

Podregiony o najwyższej atrakcyjności

Mimo pewnych cech wspólnych każdy z podregionów charakteryzuje się nieco innym profilem atrakcyjności. Poniżej wyszczególniono mocne i słabe strony najbardziej atrakcyjnych podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie.

Działalność zaawansowana technologicznie		
1. Podregion warszawski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba absolwentów szkół wyższych, najwyższy wśród podregionów poziom aktywności gospodarczej i społecznej
	Dostępność transportowa	Najważniejszy krajowy węzeł transportowy, największe w kraju lotnisko międzynarodowe
	Chłonność rynku	Najwyższa wśród podregionów siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu
	Infrastruktura społeczna	Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo wysoka wydajność pracy, korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niska wykrywalność przestępstw. Ponadprzeciętna przestępczość.	
2. Podregion krakowski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Najwyższa w Polsce jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników, absolwentów i studentów, bardzo wysoki poziom aktywności społecznej i gospodarczej
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego

Działalność zaawansowana technologicznie

	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura kultury, rozbudowana baza noclegowa, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywczą gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Ponadprzeciętna gęstość instytucji otoczenia biznesu, obecność terenów SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki. Wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw, ponadprzeciętny poziom przestępczości
3. Podregion poznański	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Bardzo duża liczba wykwalifikowanych pracowników oraz studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej, jak i społecznej
	Dostępność transportowa	Bardzo wysoka dostępność komunikacyjna. Bliskość granicy zachodniej. Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura kultury, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywczą gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, duże możliwości inwestowania na terenach SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki. Wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niska wykrywalność przestępstw

Działalność zaawansowana technologicznie

4. Podregion łódzki	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Drugi w Polsce podregion o najwyższej jakości zasobów pracy. Bardzo duża liczba potencjalnych pracowników: absolwentów i studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł komunikacyjny rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, węzeł autostrad A-1 i A-2, bliskość metropolii warszawskiej
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywczą gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki. Ponadprzeciętna wydajność pracy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
5. Podregion trójmiejski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Bardzo duża liczba studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność komunikacyjna. Ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna. Wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, bardzo rozbudowana baza noclegowa i restauracyjna, wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywczą firm
	Infrastruktura gospodarcza	Wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu

Działalność zaawansowana technologicznie

	Jakość środowiska przyrodniczego	Niski poziom zanieczyszczenia ściekami emitowanymi przez gospodarstwa domowe, wysoki odsetek powierzchni chronionej
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki. Wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości
6. Podregion wrocławski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej i społecznej
	Dostępność transportowa	Bardzo ważny węzeł transportowy rangi ponadregionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego, bliskość granicy zachodniej i doskonale rozwiniętej infrastruktury transportowej
	Infrastruktura gospodarcza	Najlepiej w Polsce rozwinięta infrastruktura gospodarcza. Bardzo wysoka gęstość instytucji otoczenia biznesu, znaczne możliwości inwestowania na terenach SSE
	Infrastruktura społeczna	Bardzo wysoko rozwinięta infrastruktura kultury, bardzo wysokie nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza przedsiębiorstw
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki. Wysoka wydajność pracy
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Bardzo wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw
7. Podregion katowicki	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Duża liczba studentów i absolwentów szkół wyższych
	Dostępność transportowa	Bardzo wysoka dostępność komunikacyjna. Ważny węzeł transportowy rangi krajowej z dostępem do lotniska międzynarodowego

Działalność zaawansowana technologicznie

	Chłonność rynku	Bardzo wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw
	Infrastruktura gospodarcza	Bardzo duże możliwości inwestowania w SSE, bardzo dobre efekty działalności SSE
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw
	Jakość środowiska przyrodniczego	Bardzo wysoki poziom zanieczyszczenia atmosfery, niski odsetek powierzchni chronionych
8. Podregion bydgosko-toruński	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Wysoka jakość zasobów pracy. Duża liczba studentów, wysoki poziom aktywności gospodarczej
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność komunikacyjna. Węzeł transportowy rangi regionalnej z dostępem do lotniska międzynarodowego
	Chłonność rynku	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw
	Infrastruktura społeczna	Ponadprzeciętnie rozwinięta infrastruktura kultury, ponadprzeciętne nakłady na lokalną infrastrukturę publiczną
	Infrastruktura gospodarcza	Korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Relatywnie wysoki poziom przestępczości, bardzo niski poziom wykrywalności przestępstw	
9. Podregion szczeciński	Mocne strony	
	Dostępność transportowa	Ważny węzeł komunikacyjny. Dostęp do lotniska międzynarodowego. Bliskość granicy zachodniej i doskonale rozwiniętej infrastruktury transportowej
	Jakość zasobów pracy	Ponadprzeciętna liczba studentów, bardzo wysoki poziom aktywności gospodarczej

Działalność zaawansowana technologicznie

	Infrastruktura gospodarcza	Ponadprzeciętna gęstość instytucji otoczenia biznesu
	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna. Rozbudowana baza noclegowa, rozwinięta działalność hotelowo-restauracyjna
	Poziom rozwoju gospodarki	Bardzo korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego	Wysoki poziom przestępczości, niski wskaźnik wykrywalności przestępstw
10. Podregion bielski	Mocne strony	
	Infrastruktura społeczna	Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna. Rozbudowana baza noclegowa, rozwinięta działalność hotelowo-restauracyjna
	Chłonność rynku	Duża siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Jakość zasobów pracy	Ponadprzeciętna jakość zasobów pracy
	Poziom rozwoju gospodarki	Korzystna struktura gospodarki
	Słabe strony	
	-----	
11. Podregion rzeszowski	Mocne strony	
	Jakość zasobów pracy	Liczne zasoby wykwalifikowanej siły roboczej
	Dostępność transportowa	Dobra dostępność transportowa, port lotniczy
	Chłonność rynku instytucjonalnego	Relatywnie wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i przedsiębiorstw
	Słabe strony	
	-----	

5. Atrakcyjność inwestycyjna województw

5.1. Znaczenie poszczególnych czynników lokalizacji

Ocena atrakcyjności inwestycyjnej województw dokonana została na podstawie analizy siedmiu grup wskaźników cząstkowych. Regionalne zróżnicowanie ich poziomu omówione zostało w kolejności odpowiadającej roli, jaką odgrywają w kształtowaniu atrakcyjności inwestycyjnej. Zaczynając od czynników najważniejszych kolejność ta wygląda następująco:

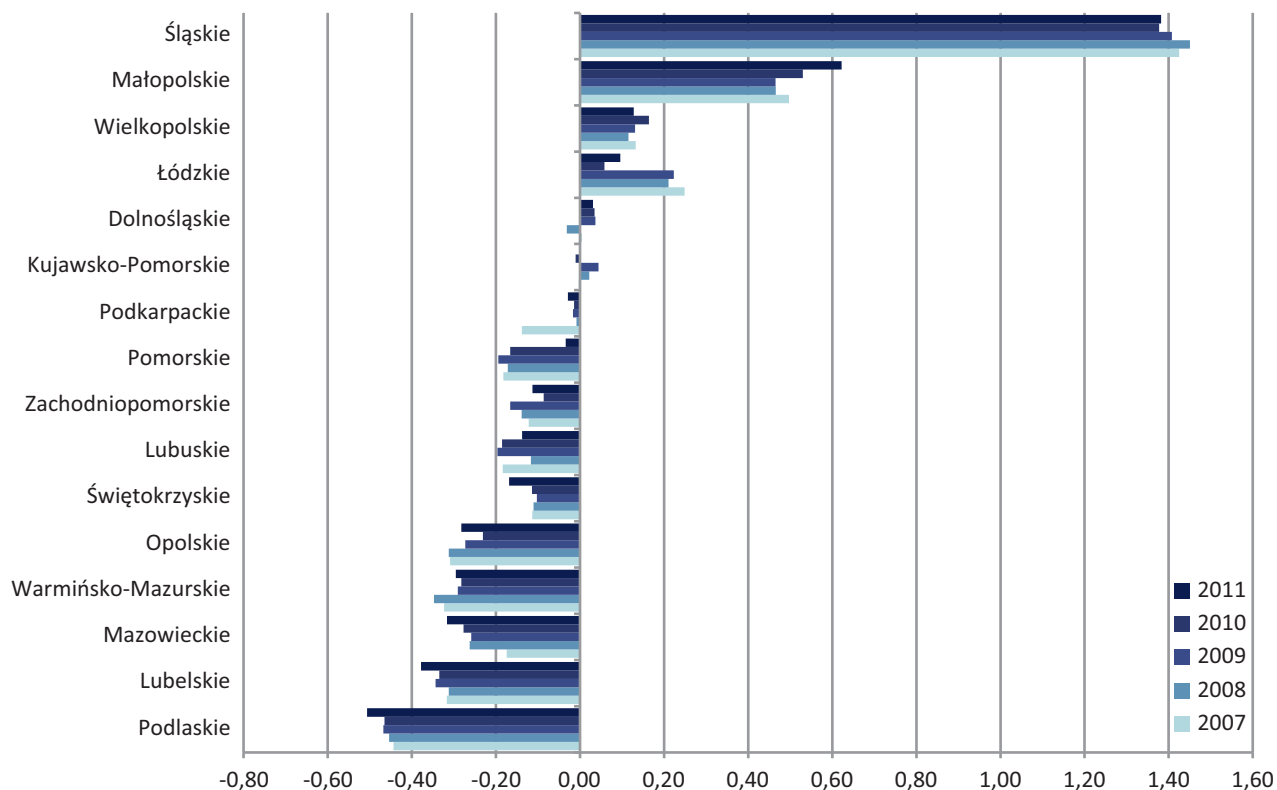
- zasoby i koszty pracy,
- aktywność województw wobec inwestorów,
- dostępność transportowa,
- wielkość rynku zbytu,
- poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej,
- poziom rozwoju infrastruktury społecznej,
- poziom bezpieczeństwa powszechnego.

W takim porządku dokonano charakterystyki czynników atrakcyjności inwestycyjnej, skupiając się na województwach o najwyższym ich poziomie.

5.2. Zasoby i koszty pracy

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Zdecydowanie najwyższą atrakcyjnością w zakresie wypadkowej, jaką stanowi zestawienie zasobów i kosztów pracy cechują się dwa województwa – małopolskie i śląskie. Ich zasadniczym atutem jest wielkość zasobów, a także względnie mały deficyt wykwalifikowanych pracowników. Cechą tych województw jest także przeciętny lub niższy poziom wynagrodzeń. Zasoby pracy są więc względnie dobrze dostępne, a ich koszt nie jest wygórowany.

Wykres 1. Ocena województw pod względem zasobów i kosztów pracy

Źródło: opracowanie IBnGR

Do grupy województw o wyraźnie najniższych zasobach pracy i/lub kosztach pracy zalicza się pięć regionów: opolskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, lubelskie i podlaskie. Bardzo wysokie koszty pracy oraz deficyt wykwalifikowanych pracowników są przyczyną niskich notowań województwa mazowieckiego, do poprawy których nie wystarcza posiadanie ponadprzeciętnej liczby pracujących i absolwentów oraz korzystnych cech jakościowych tych zasobów – np. wysokiego poziomu przedsiębiorczości. W pozostałych przypadkach słabymi stronami są: bardzo małe zasoby pracy w każdym aspekcie – pracujących, bezrobotnych i absolwentów. Występują też pewne deficyty jakościowe – niski poziom przedsiębiorczości. W przypadku województwa opolskiego barierą jest także wysoki deficyt wykwalifikowanych pracowników, co przekłada się podobnie, jak w przypadku województwa mazowieckiego na wyższy poziom wynagrodzeń, choć oczywiście nie tak wysoki – jest on zbliżony do przeciętnej dla wszystkich województw.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Mimo podobnej konfiguracji w zakresie czynników zasobów i kosztów pracy, jaka cechuje województwo małopolskie i śląskie, można wskazać pewne istotne odmienności, mogące mieć znaczenie w procesie podejmowania decyzji lokalizacyjnych.

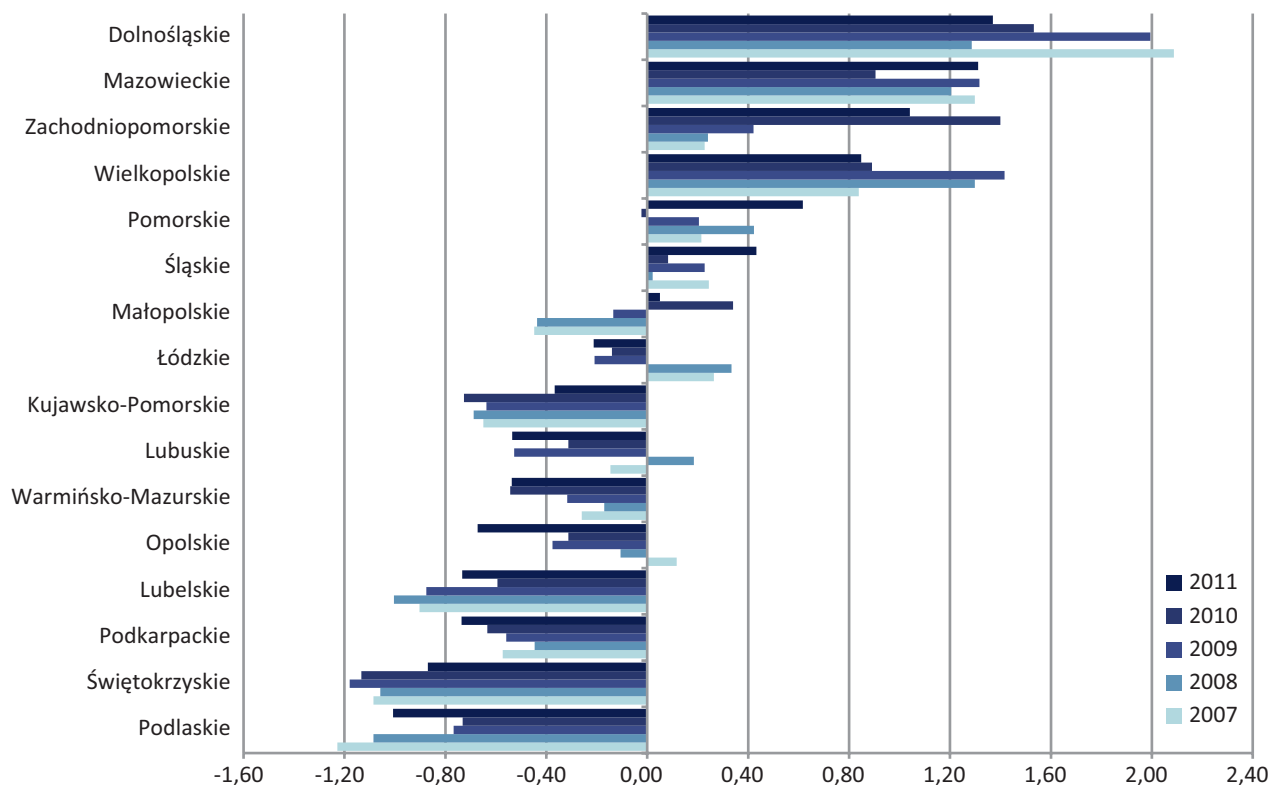
Zasoby i koszty pracy	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Bardzo duże zasoby pracy – pracujących, bezrobotnych i absolwentów
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej jakość zasobów pracy; wysokie koszty pracy
	Zmiany
	W okresie 5 lat nieznaczne względne pogorszenie; w stosunku do 2010 r. brak istotnych zmian, jako wypadkowa nieznacznego spadku zasobów pracujących przy zmniejszającym się deficycie specjalistów oraz rosnącym poziomie przedsiębiorczości
2. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętne zasoby pracy – w szczególności w zakresie absolwentów szkół średnich i studentów; najniższy deficyt wykwalifikowanych pracowników
	Słabe strony

	Zmiany
	W okresie 5 lat poprawa – szczególnie wyraźna w ostatnich dwóch latach; w stosunku do 2010 r. wyraźna poprawa – wzrost liczby pracujących oraz poziomu przedsiębiorczości

5.3. Aktywność wobec inwestorów

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

W zakresie aktywności województw wobec inwestorów istnieje wyraźna i trwała dominacja trzech regionów: wielkopolskiego, mazowieckiego i dolnośląskiego. Do grupy tej w 2010 r. dołączyło województwo zachodniopomorskie, a w 2011 r. – pomorskie. Atutem dwóch województw – dolnośląskiego i wielkopolskiego – jest bardzo duża liczba ofert inwestycyjnych zgłoszonych do bazy PALiIZ przy nieznacznie ponadprzeciętnych ocenach aktywności informacyjno-promocyjnej, prowadzonej przy wykorzystaniu Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji polskich ambasad (WPHil). Ten drugi aspekt jest natomiast wyraźnym atutem mazowieckiego. Województwo zachodniopomorskie, wyróżnia się z kolei ponadprzeciętnymi wartościami obu analizowanych

wskaźników. Województwo pomorskie, które zamyka stawkę regionów najbardziej aktywnych wobec inwestorów, cechuje się wyraźnie ponadprzeciętną aktywnością informacyjno-promocyjną i nieznacznie ponadprzeciętną ofertą lokalizacji, przygotowanych pod inwestycje (zgłoszonych do PAIiIZ).

Wykres 2. Ocena województw pod względem aktywności wobec inwestorów

Źródło: opracowanie IBnGR

Ranking aktywności województw wobec inwestorów zamyka pięć regionów – opolskie, lubelskie, podkarpackie, świętokrzyskie i podlaskie. Wszystkie one cechują się niższą od przeciętnej liczbą atrakcyjnych ofert lokalizacyjnych, zgłoszonych do bazy PAIiIZ oraz częstotliwością wskazań w ankietach WPHiI. Pod względem obu kryteriów wyraźnie negatywnie ocenione zostało województwo podlaskie. Liczba ofert lokalizacyjnych jest słabą stroną przede wszystkim lubelskiego i świętokrzyskiego. Z kolei opolskie i podkarpackie rzadko były wymieniane w ankietach WPHiI.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Mimo cech wspólnych, każde województwo cechuje pewna odmienność w zakresie aktywności wobec inwestorów. Poniżej scharakteryzowano pięć wiodących pod tym względem regionów.

Aktywność wobec inwestorów	
1. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Najwyższa w Polsce liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

	Zmiany
	W okresie 5 lat pogorszenie; w stosunku rocznym – wyraźnie wolniejszy niż w innych regionach przyrost liczby ofert
2. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Wyraźnie ponadprzeciętna intensywność działalności informacyjnej
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat; poprawa w stosunku do 2010 r. – przyrost obu wskaźników
3. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Wyraźnie ponadprzeciętna intensywność działalności informacyjnej oraz liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

	Zmiany
	Znaczna poprawa okresie 5 lat; w perspektywie rocznej regres wynikający ze spadku notowań w ankietach WPHil

Aktywność wobec inwestorów	
4. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Duża liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat jak i w stosunku do 2010 r.
5. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Duża liczba ofert inwestycyjnych
	Słabe strony

	Zmiany
	Znaczna poprawa w okresie 5 lat jak i w stosunku do 2010 r. – w odniesieniu do obu wskaźników

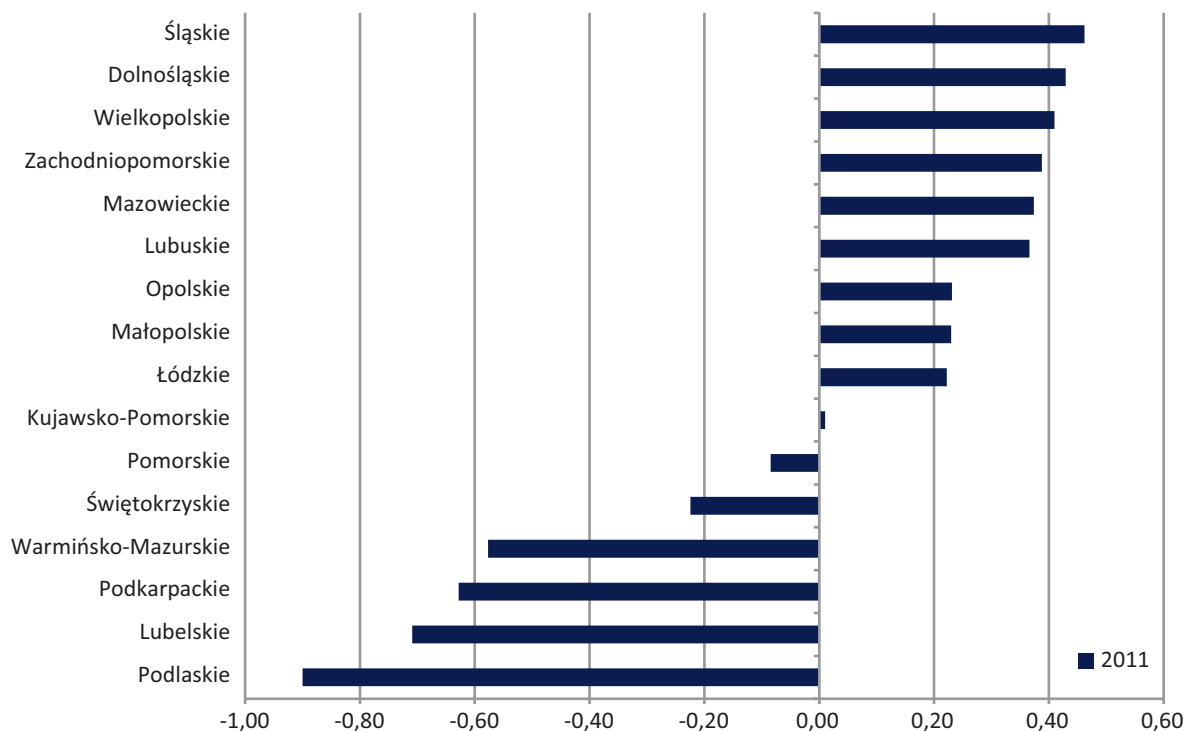
5.4. Dostępność transportowa

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Wysoka dostępność transportowa cechuje sześć województw: śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie, mazowieckie i lubuskie. Ich wspólną cechą jest dobra dostępność do granicy zachodniej. Wyjątek stanowi mazowieckie. W zakresie innych parametrów dostępności omawiane regiony są zróżnicowane.

Najniższa dostępność jest nadal charakterystyczna dla czterech województw wschodniej Polski. Oprócz dużej odległości dzielącej ten obszar od granicy zachodniej, dostępność do niego ogranicza brak międzynarodowych połączeń lotniczych (z wyjątkiem podkarpackiego) oraz słabo rozwinięty sektor transportu i logistyki. Potencjalnym atutem tych trzech województw, mogącym sprzyjać rozwiązaniu problemów transportowych tych regionów, jest względna bliskość Warszawy. Aby jednak wykorzystać możliwości tego węzła, konieczna jest modernizacja infrastruktury znacznie skracająca czas podróży z wymienionych regionów do Warszawy. Popra-

wa dostępności transportowej województwa podkarpackiego wiązać się będzie przede wszystkim z oddaniem do użytku wschodniego odcinka autostrady A4.

Wykres 3. Ocena województw pod względem dostępności transportowej

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Pod względem aspektów decydujących o dostępności transportowej poszczególne województwa są dość mocno zróżnicowane. Dotyczy to także regionów o najkorzystniejszym położeniu.

Dostępność transportowa	
1.	Mocne strony
Województwo śląskie	Względnie dobre skomunikowanie z granicą zachodnią; ponadprzeciętna intensywność pasażerskich przewozów lotniczych; ponadprzeciętny poziom rozwoju sektora transportu i logistyki; wysoka gęstość sieci drogowej

Dostępność transportowa	
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej dostępność do transportu morskiego
2. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej
	Słabe strony
	Ponadprzeciętna odległość do Warszawy
3. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej
	Słabe strony
	-----
4. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej; bardzo dobra dostępność do transportu morskiego; wysoki poziom rozwoju sektora transportu i logistyki
	Słabe strony
	Niska gęstość sieci drogowej; duża odległość do Warszawy; mała intensywność pasażerskich przewozów lotniczych
5. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Główny węzeł transportowy kraju; ponadprzeciętny poziom rozwoju sektora transportu i logistyki; wysoka intensywność przewozów lotniczych

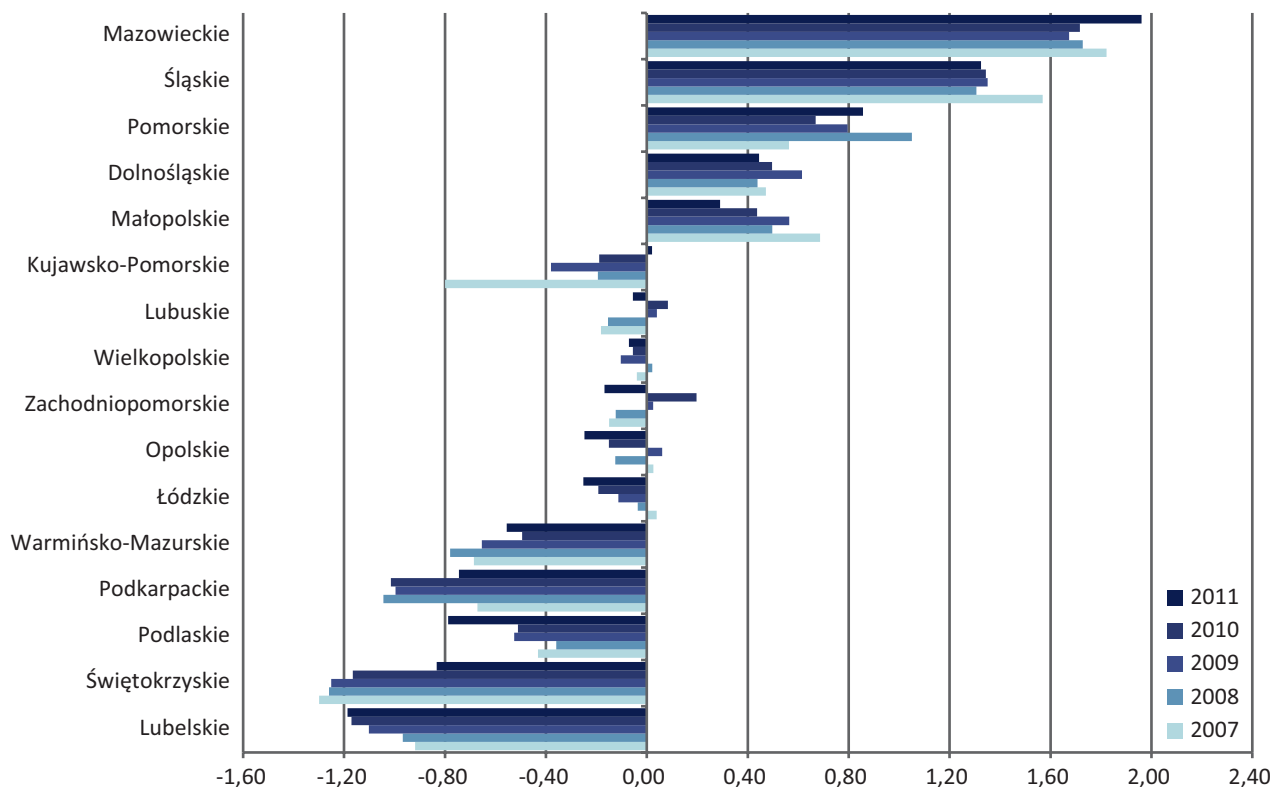
Dostępność transportowa	
	Słabe strony
	Odległość do granicy zachodniej
6. Województwo lubuskie	Mocne strony
	Bliskość granicy zachodniej; dobrze rozwinięty sektor transportu i logistyki
	Słabe strony
	Niska gęstość sieci drogowej; duża odległość do Warszawy; lotnisko obsługujące najmniejszą liczbę pasażerów

5.5. Chłonność rynku

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Wysoka chłonność rynku cechuje trzy województwa: mazowieckie, śląskie oraz pomorskie. Ich wspólną cechą jest wyraźnie ponadprzeciętna (szczególnie w odniesieniu do mazowieckiego i pomorskiego) zamożność gospodarstw domowych.

Najniższą chłonnością rynku cechuje się pięć województw wschodniej Polski – warmińsko-mazurskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i lubelskie. Są to obszary relatywnie słabo zaludnione, w których gospodarstwa domowe oraz przedsiębiorstwa generują wyraźnie niższy popyt.

Wykres 4. Ocena województw pod względem chłonności rynku

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Jak już wspomniano, trzy wiodące pod względem chłonności rynku województwa mają cechę wspólną ale różnią się w zakresie poziomu popytu inwestycyjnego generowanego przez przedsiębiorstwa.

Chłonność rynku	
1. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Wysoka siła nabywcza gospodarstw domowych i popyt inwestycyjny
	Słabe strony

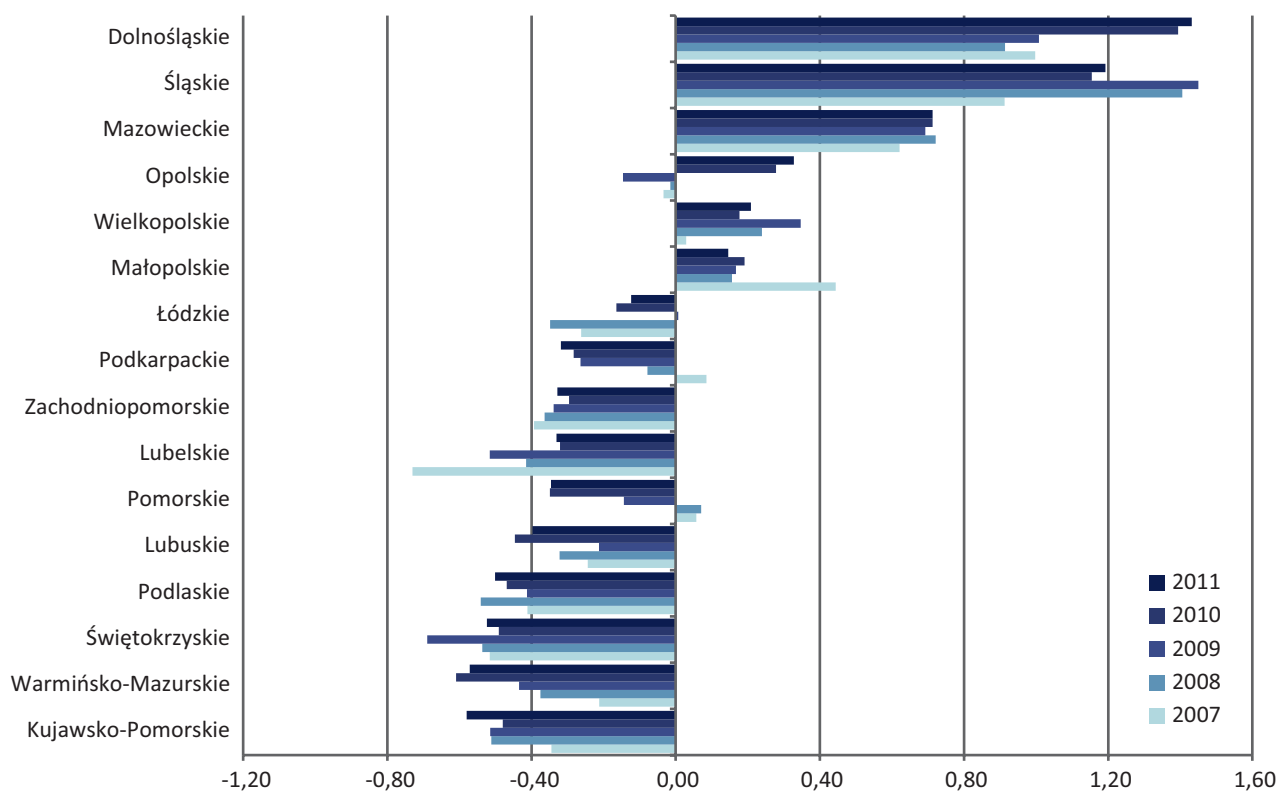
Chłonność rynku	
	Zmiany
	Nieznaczna poprawa okresie 5 lat; wyraźna poprawa w stosunku do roku 2010 – głównie dzięki ponadprzeciętnej dynamice dochodów gospodarstw domowych
2. Województwo śląskie	Mocne strony
	Bardzo wysoka gęstość zaludnienia; wysoki popyt inwestycyjny
	Słabe strony

	Zmiany
	Względny spadek w okresie pięciu lat; w stosunku do 2010 r. brak istotnych zmian
3. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna siła nabywcza gospodarstw domowych i popyt inwestycyjny
	Słabe strony

	Zmiany
	Względny spadek w okresie pięciu lat; w stosunku do 2010 r. względna poprawa wynikająca z najmniejszej redukcji popytu inwestycyjnego (dane o inwestycjach z 2009 r.)

5.6. Infrastruktura gospodarcza

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Najwyższym poziomem rozwoju infrastruktury gospodarczej cechują się trzy województwa: mazowieckie, śląskie i dolnośląskie. Ich wspólną cechą jest ponadprzeciętnie rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy oraz otoczenia biznesu. Pod względem innych cech infrastruktury gospodarczej regiony te się różnią.

Najniższy poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej odnotowano w województwach: podlaskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim. Na obszarach tych słabo rozwinięta jest infrastruktura badawczo-rozwojowa. Dysponują one także stosunkowo niewielkim zasobem wolnych terenów inwestycyjnych w specjalnych strefach ekonomicznych. Jedynym poważnym atutem jest wysoka pozycja województwa świętokrzyskiego w zakresie działalności targowo-wystawienniczej, która jednak nie wystarcza, aby poprawić jego notowania.

Wykres 5. Ocena województw pod względem infrastruktury gospodarczej

Źródło: opracowanie IBnGR

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Konfiguracja czynników atrakcyjności w zakresie infrastruktury gospodarczej jest specyficzna dla każdego z regionów. Również trzy najlepsze pod tym względem regiony cechują się do pewnego stopnia innym zestawem mocnych i słabych stron.

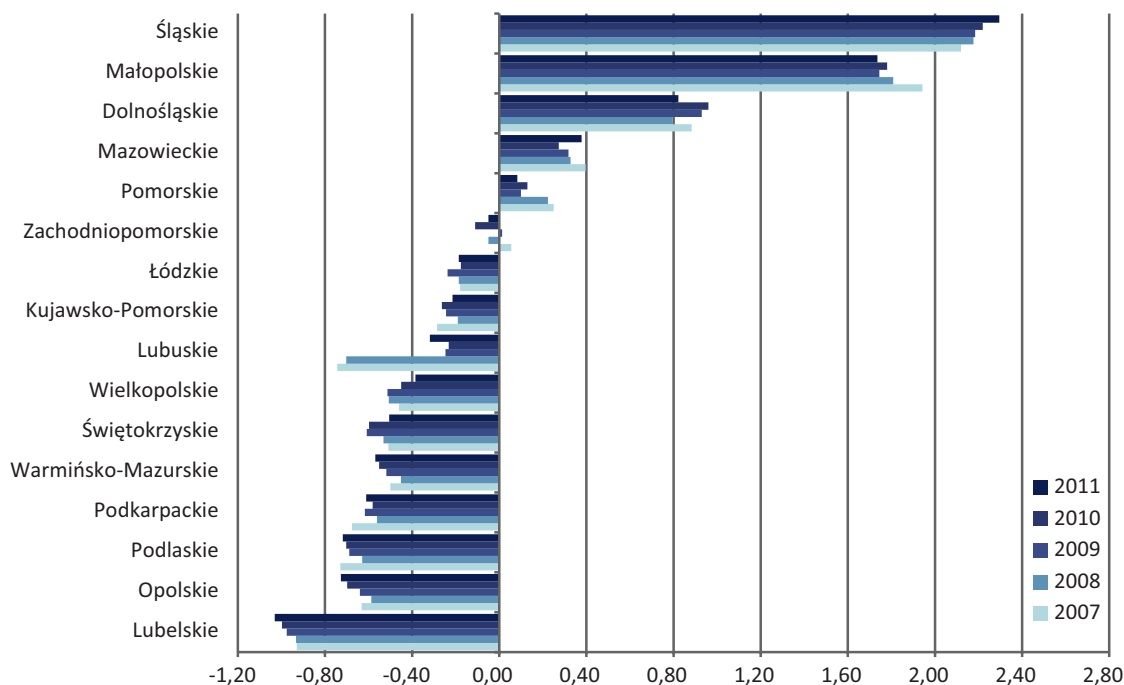

Infrastruktura gospodarcza	
1. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu; ponadprzeciętnie rozwinięty sektor B+R; duże zasoby wolnych terenów inwestycyjnych w SSE
	Słabe strony
	Niska aktywność targowo-wystawiennicza
	Zmiany
	Wyraźny wzrost w okresie 5 lat; minimalny wzrost w ujęciu rocznym – większa aktywność inwestorów w SSE
2. Województwo śląskie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy; ponadprzeciętne zasoby wolnych terenów inwestycyjnych w SSE; wysoka aktywność inwestorów w SSE
	Słabe strony

	Zmiany
	Wzrost w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym nieznaczna poprawa – wzrost powierzchni wolnych terenów oraz większa aktywność inwestorów w SSE
3. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Dobrze rozwinięty sektor otoczenia biznesu; dobrze rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy
	Słabe strony
	Niższa od przeciętnej powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych w SSE
	Zmiany
	Niewielki wzrost w okresie 5 lat; brak zmian w ujęciu rocznym

5.7. Infrastruktura społeczna

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Trzy województwa cechują się wysokim poziomem rozwoju infrastruktury społecznej. Szczególnie wyróżnia się w tym względzie województwo śląskie oraz małopolskie. Województwo dolnośląskie wyraźnie ustępuje dwóm wymienionym regionom, ale jednocześnie jego przewaga nad pozostałymi regionami także jest bardzo duża. Omawiane trzy województwa wyróżniają się szeroką ofertą kulturalną i dobrze rozwiniętą infrastrukturą turystyczną.

Wykres 6. Ocena województw pod względem infrastruktury społecznej

Źródło: opracowanie IBnGR

Grupa regionów o niskiej atrakcyjności w zakresie infrastruktury społecznej jest liczna, choć szczególnie wyróżnia się województwo lubelskie. Cechuje się ono niską intensywnością życia kulturalnego jak i niskim poziomem rozwoju infrastruktury turystycznej.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

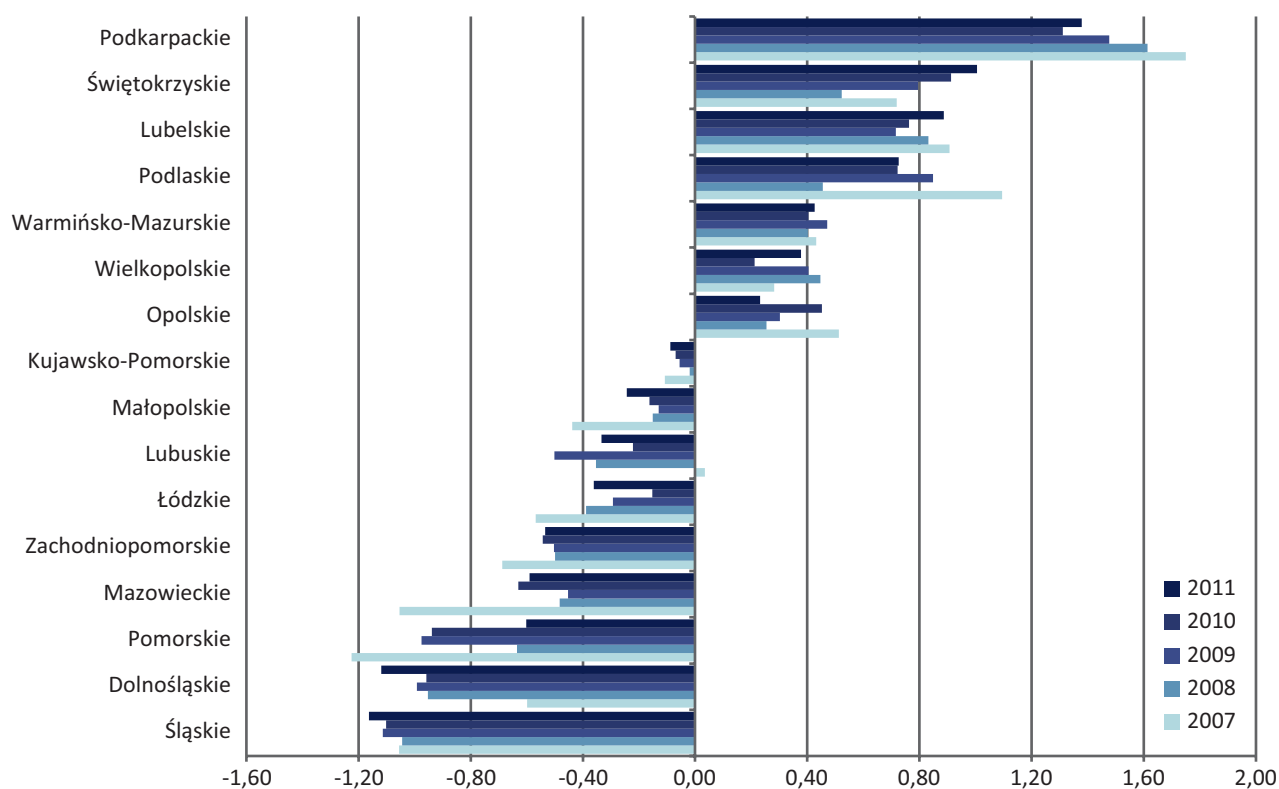
Poziom rozwoju infrastruktury społecznej jest wypadkową różnych czynników. W zależności od regionu rola każdego z nich może być inna. Jednak trzy wiodące regiony w niewielkim stopniu różnią się konfiguracją składowych infrastruktury społecznej.

Infrastruktura społeczna	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Wysoka intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa i gastronomiczna; wysoka aktywność lokalnych instytucji kultury
	Słabe strony

	Zmiany
	Poprawa w okresie 5 lat; nieznaczny wzrost w ujęciu rocznym – rozwój infrastruktury hotelowej
2. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Wysoka intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa i gastronomiczna; wysoka aktywność lokalnych instytucji kultury
	Słabe strony

	Zmiany
	Względne pogorszenie w okresie 5 lat jak i minimalny względny regres w ujęciu rocznym
3. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Ponadprzeciętna intensywność działalności kulturalnej; dobrze rozwinięta infrastruktura hotelowa
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat; nieznaczny względny regres w ujęciu rocznym – zarówno w zakresie intensywności działalności kulturalnej jak i infrastruktury hotelowej

5.8. Bezpieczeństwo powszechne

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Liderami w zakresie bezpieczeństwa powszechnego są cztery województwa wschodniej Polski – podkarpackie, świętokrzyskie, podlaskie oraz lubelskie. Jest to efekt niskiego poziomu przestępczości i wysokiego lub przeciętnego wskaźnika wykrywalności przestępstw.

Wykres 7. Ocena województw pod względem bezpieczeństwa powszechnego

Źródło: opracowanie IBnGR

Ranking regionów pod względem bezpieczeństwa powszechnego zamykają dwa województwa: dolnośląskie i śląskie. Cechują się one wysokim poziomem przestępczości i niższym od przeciętnej wskaźnikiem wykrywalności przestępstw.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

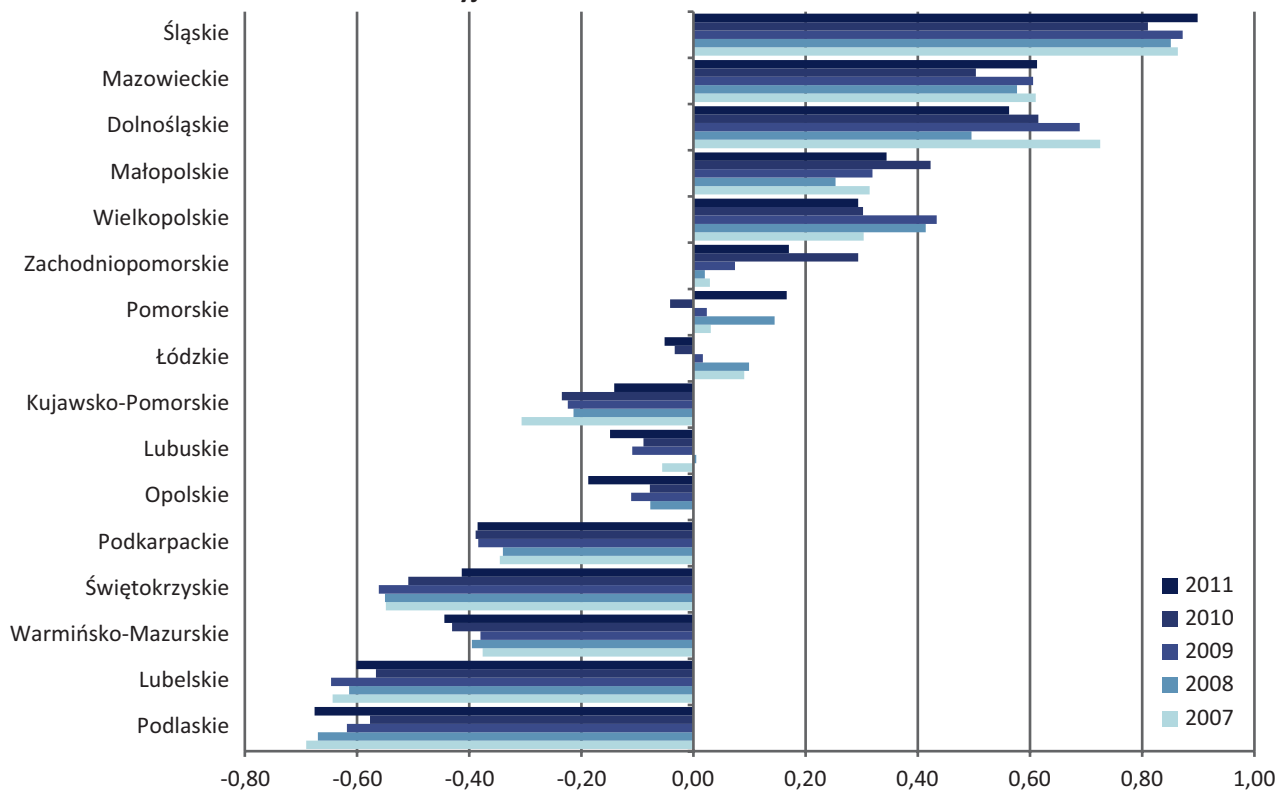
Poziom bezpieczeństwa powszechnego jest wypadkową dwóch czynników. W zależności od regionu każdy z nich przyjmuje inne wartości. Cztery wiodące regiony do pewnego stopnia różnią się konfiguracją składowych opisujących poziom bezpieczeństwa powszechnego.

Bezpieczeństwo powszechne	
1. Województwo podkarpackie	Mocne strony
	Najniższy poziom przestępczości
	Słabe strony

	Zmiany
	Wyraźne względne pogorszenie w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym nieznaczna poprawa – spadek wskaźnika przestępczości
2. Województwo świętokrzyskie	Mocne strony
	Najwyższa wykrywalność przestępstw
	Słabe strony

	Zmiany
	Poprawa w okresie 5 lat i w ujęciu rocznym – spadek poziomu przestępczości
3. Województwo lubelskie	Mocne strony
	Niski poziom przestępczości; ponadprzeciętna wykrywalność przestępstw
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak istotnych zmian w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym poprawa – wzrost wykrywalności przestępstw

Bezpieczeństwo powszechne	
4. Województwo podlaskie	Mocne strony
	Niski poziom przestępczości
	Słabe strony

	Zmiany
	Względne pogorszenie w okresie 5 lat; w ujęciu rocznym – brak istotnych zmian

5.9. Atrakcyjność inwestycyjna – ujęcie syntetyczne

Przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności

Wykres 8. Ocena województw pod względem atrakcyjności inwestycyjnej

Źródło: opracowanie IBnGR

Wyraźnym liderem atrakcyjności inwestycyjnej nadal pozostaje województwo śląskie. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna cechuje województwo mazowieckie i dolnośląskie. Grupę regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności tworzą województwa: małopolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie i pomorskie. Wszystkie wymienione regiony zajmują wysokie lub przeciętne pozycje w większości aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Konfiguracja tych atutów jest jednak dość zróżnicowana.

W klasie regionów o najniższej atrakcyjności znalazły się trzy województwa – podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Ranking atrakcyjności inwestycyjnej zamykają województwa: lubelskie i podlaskie.

Województwa o najwyższej atrakcyjności

Siedem województw o najwyższej, wysokiej i ponadprzeciętnej atrakcyjności inwestycyjnej, mimo pewnych cech wspólnych, różni się dość istotnie jej profilem. Każde z nich dysponuje nieco innymi mocnymi i słabymi stronami.

Atrakcyjność inwestycyjna	
1. Województwo śląskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Nieznaczny względny wzrost w okresie 5 lat; w perspektywie rocznej wzrost – poprawa dostępności transportowej
2. Województwo mazowieckie	Mocne strony
	Aktywność wobec inwestorów; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Koszty pracy; poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Brak zmian w okresie 5 lat; w stosunku do 2010 r. wzrost – wyższa aktywność wobec inwestorów

Atrakcyjność inwestycyjna	
3. Województwo dolnośląskie	Mocne strony
	Aktywność wobec inwestorów; dostępność transportowa; rynek zbytu; infrastruktura gospodarcza; infrastruktura społeczna
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Wzrost w okresie 5 lat; względny spadek w stosunku do 2010 r. – nieznaczne obniżenie aktywności wobec inwestorów, niższy poziom bezpieczeństwa
4. Województwo małopolskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; infrastruktura społeczna
	Słabe strony

	Zmiany
	Nieznaczny wzrost w okresie 5 lat; w stosunku do 2010 r. spadek – niższa aktywność wobec inwestorów
5. Województwo wielkopolskie	Mocne strony
	Zasoby i koszty pracy; aktywność wobec inwestorów; dostępność transportowa;
	Słabe strony

	Zmiany
	Brak zmian w okresie 5 lat i w perspektywie rocznej

Atrakcyjność inwestycyjna	
6. Województwo zachodniopomorskie	Mocne strony
	Aktywność wobec inwestorów
	Słabe strony

	Zmiany
	Wyraźny wzrost w okresie 5 lat; wyraźny spadek perspektywie rocznej – aktywność wobec inwestorów i rynek zbytu
7. Województwo pomorskie	Mocne strony
	Rynek zbytu; aktywność wobec inwestorów
	Słabe strony
	Poziom bezpieczeństwa powszechnego
	Zmiany
	Wyraźny wzrost w okresie 5 lat i w perspektywie rocznej – wyższa aktywność wobec inwestorów i nieznaczny wzrost zasobów pracy

Tabela 6. Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2011 r.

	Dostępność transportowa		Zasoby i koszty pracy		Rynek zbytu		Infrastruktura gospodarcza		Infrastruktura społeczna		Bezpieczeństwo powszechne		Aktywność woj. wobec inwestorów		Atrakcyjność inwest. województw	
	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga	Wartość	Ranga
	20		25		15		10		5		5		20			
1	0,46	1	1,38	1	1,32	2	1,19	2	2,30	1	-1,16	16	0,43	6	0,90	1
2	0,37	5	-0,32	14	1,96	1	0,71	3	0,38	4	-0,59	13	1,31	2	0,61	2
3	0,43	2	0,03	5	0,45	4	1,43	1	0,82	3	-1,12	15	1,37	1	0,56	3
4	0,23	8	0,62	2	0,29	5	0,15	6	1,74	2	-0,24	9	0,05	7	0,34	4
5	0,41	3	0,13	3	-0,07	8	0,21	5	-0,39	10	0,38	6	0,85	4	0,29	5
6	0,39	4	-0,11	9	-0,17	9	-0,33	9	-0,05	6	-0,53	12	1,04	3	0,17	6
7	-0,08	11	-0,03	8	0,86	3	-0,35	11	0,08	5	-0,60	14	0,62	5	0,17	7
8	0,22	9	0,10	4	-0,25	11	-0,12	7	-0,19	7	-0,36	11	-0,21	8	-0,05	8
9	0,01	10	0,00	6	0,02	6	-0,58	16	-0,21	8	-0,09	8	-0,37	9	-0,14	9
10	0,37	6	-0,14	10	-0,05	7	-0,40	12	-0,32	9	-0,33	10	-0,53	10	-0,15	10
11	0,23	7	-0,28	12	-0,25	10	0,33	4	-0,73	15	0,23	7	-0,67	12	-0,19	11
12	-0,63	14	-0,03	7	-0,74	13	-0,32	8	-0,61	13	1,38	1	-0,74	14	-0,39	12
13	-0,22	12	-0,17	11	-0,83	15	-0,52	14	-0,51	11	1,01	2	-0,87	15	-0,41	13
14	-0,58	13	-0,30	13	-0,56	12	-0,57	15	-0,57	12	0,43	5	-0,54	11	-0,44	14
15	-0,71	15	-0,38	15	-1,19	16	-0,33	10	-1,03	16	0,89	3	-0,73	13	-0,60	15
16	-0,90	16	-0,51	16	-0,79	14	-0,50	13	-0,72	14	0,73	4	-1,01	16	-0,68	16

Źródło: opracowanie IBnGR

Tabela 7. Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2007–2011

Województwo	Wartość wskaźnika synt. 2007	Pozycja w rankingu 2007	Wartość wskaźnika synt. 2008	Pozycja w rankingu 2008	Wartość wskaźnika synt. 2009	Pozycja w rankingu 2009	Wartość wskaźnika synt. 2010	Pozycja w rankingu 2010	Wartość wskaźnika synt. 2011	Pozycja w rankingu 2011	Zmiana pozycji 2011-2010
Śląskie	0,864	1	0,851	1	0,872	1	0,810	1	0,899	1	0
Mazowieckie	0,610	3	0,577	2	0,605	3	0,504	3	0,613	2	1
Dolnośląskie	0,725	2	0,496	3	0,689	2	0,615	2	0,563	3	-1
Małopolskie	0,314	4	0,253	5	0,319	5	0,423	4	0,344	4	0
Wielkopolskie	0,303	5	0,414	4	0,434	4	0,302	5	0,294	5	0
Zachodniopomorskie	0,029	8	0,020	8	0,074	6	0,293	6	0,170	6	0
Pomorskie	0,031	7	0,144	6	0,024	7	-0,042	8	0,166	7	1
łódzkie	0,091	6	0,099	7	0,017	8	-0,034	7	-0,052	8	-1
Kujawsko-Pomorskie	-0,307	11	-0,214	11	-0,224	11	-0,235	11	-0,141	9	2
Lubuskie	-0,056	10	0,005	9	-0,109	9	-0,089	10	-0,149	10	0
Opolskie	-0,001	9	-0,077	10	-0,111	10	-0,078	9	-0,188	11	-2
Podkarpackie	-0,346	12	-0,340	12	-0,384	13	-0,389	12	-0,385	12	0
Świętokrzyskie	-0,549	14	-0,550	14	-0,561	14	-0,509	14	-0,413	13	1
Warmińsko-Mazurskie	-0,376	13	-0,395	13	-0,380	12	-0,431	13	-0,444	14	-1
Lubelskie	-0,643	15	-0,614	15	-0,646	16	-0,566	15	-0,601	15	0
Podlaskie	-0,691	16	-0,670	16	-0,618	15	-0,577	16	-0,676	16	0

Źródło: opracowanie IBnGR

Spis wykresów

Wykres 1.	Ocena województw pod względem zasobów i kosztów pracy	44
Wykres 2.	Ocena województw pod względem aktywności wobec inwestorów	46
Wykres 3.	Ocena województw pod względem dostępności transportowej	49
Wykres 4.	Ocena województw pod względem chłonności rynku	52
Wykres 5.	Ocena województw pod względem infrastruktury gospodarczej	54
Wykres 6.	Ocena województw pod względem infrastruktury społecznej	56
Wykres 7.	Ocena województw pod względem bezpieczeństwa powszechnego.....	58
Wykres 8.	Ocena województw pod względem atrakcyjności inwestycyjnej	60

Spis tabel

Tabela 1.	Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2011 r.	7
Tabela 2.	Czynniki i ich znaczenie dla atrakcyjności inwestycyjnej podregionów i województw	12
Tabela 3.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w latach 2010–2011....	21
Tabela 4.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w latach 2010–2011.....	26
Tabela 5.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w latach 2010–2011	35
Tabela 6.	Atrakcyjność inwestycyjna województw w 2011 r.	65
Tabela 7.	Zmiany atrakcyjności inwestycyjnej województw w latach 2007–2011	67

Spis map

Mapa 1.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2011 r.	20
Mapa 2.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności usługowej w 2011 r.	27
Mapa 3.	Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności zaawansowanej technologicznie w 2011 r.	34

